Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Łodzer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזער פאָלקסבלאַט

אונפּארטייאישע פּאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 137/1432 | Łódź, Sroda 13 Czerwca 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואך כה סיון תרפ"ח | Nr. 137/1432

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

געגען אַלע פערגרעסערונגען, פאַר אַלע רעדוקציעס

רעזאָלוציע פון יודישען קאָלאָ וועגען דער שטעלונג צום בודזשעט.

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון יודישען קאָלאָ. עס איז בעטראַכט געוואָרען די שטעלונג פון קאָלאָ ביי דער אָפּשטימונג פון בודזשעט.

רעפ׳ ראָזמאַרין האָט זיך אָפּגעזאָגט אַרויס־צוטרעטען ביי דער אָפּשטימונג מיט׳ן אויסרייד, אַז ס׳איז פאַר׳ן קאָלאָ געבליבען צו רעדען בלויז 13 מינוט.

רעפ׳ האַרטגלאַס האָט ערקלערט, אַז ער וועט רעדען, נאָר מיט׳ן תנאי, אַז ער וועט קאָנען רעדען בענגען בודזשעט.

נאָך אַ לאַנגער דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

נעהמענדיג אין אַכט, אַז די שטייערען לעגען זיך מיט דער גאַנצער לאַסט אויף דער יודישער בעפעלקערונג; אַז פאַר דער שטייער־לאַסט בעקומט די יודישע בעפעלקערונג גאָרנישט; אַז די פעראַרימונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז אַ סכנה פאַר דעם ווירטשאַפטליכען גלייכגעוויכט פון דער מלוכה, — בעשליסט דאָס יודישע קאָלאָ צו שטימען נעגען אַלע פערגרעסערונגען פון די בודזשעט־פּאָזיציעס און פאַר אַלע רעדוקציעס אין בודזשעט.

מאַרשאַל פּילסודסקי געזונד.

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) מאַרשאַל פילסודסקי פיהלט זיך שוין אויף אַ סך בעסער אין זיין געזונד־צושטאַנד, אַז ר׳איז צוגעטרעטען צו זיין נאָרמאַלער אַרבייט. דער מאַרשאַל האָט היינט אויפגענומען דעם וויצע־פּרעמיער באַרטעל, דאַן איז ער אַוועק צום מלוכה־פּרעזידענט און פון דאָרט אין מיניסטאָרען־ראַט, וואו ער האָט נאָכאַמאַל קאָנפערירט מיט׳ן וויצע־פּרעמיער.

קלאַנגען וועגען דימיסיע פון פּואַנקאַרע׳ס רעגירונג.

פּאַריז, 12 (אַ. וו.) „עקאָ דע פּאַרי" איז מודיע, אַז פּואַנקאַרעס פּלאַן וועגען סטאַביליזירען דעם פראַנק איז אָנגענומען געוואָרען דורך אַלע מיניסטאָרען, אַ חוץ מינ. מארען וועלכער האָט געדראָהט מיט דימיסיע. פּואַנקאַרע זאָל דערויף האָבען ערקלערט, אַז אויב איין מיניסטער וועט דימיסיאָנירען, דאַן וועט אָפּטרעטען דער גאַנצער קאַבינעט.

שבת, דעם 9־טען יוני 1928 איז אין באַד ווילדונגען (דייטשלאַנד) געשטאָרבען אין עלטער פון 64 יאָהר, מיין ליבער מאַן, אונזער אונפערגעסליכער פאָטער, גרויספאָטער, שווינערפאָטער און ברודער

ב. ע. משה אהרן אקסענבערג

(לאַנגיעהריגער סוחר און הויז־בעזיצער אין לאָדז)

די לויה קומט פאַר היינט מיטוואָך, דעם 13־טען יוני 1928, 1 אַ זייגער נאָכמיטאָג פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף.

וועגען וואָס עס טיילט מיט

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

אָבהענדיג און טיף ערשיטערט צוליב׳ן טויט פון אונזער מיטגרינדער און לאַנגיעהריגען פערוואַלטונגס־מיטגליד

נ. ע.

משה אהרן אקסענבערג

דריקען מיר אויס דער שווער־געטראָפענער פאַמיליע דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, מיטוואָך, 1 אַ זייגער בייטאָג פון וואַרשאַ–ווינער באַהן־הויף, ווערען אַלע אונזערע מיטגלידער געבעטען פּינקטליך צו קומען, בכדי דעם פערשטאָרבענם אָפּצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון קאָנפעקציאָנערען־פערבאַנד אין לאָדז.

852

מאַסאַזש־ און הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89.

[illegible]

פון 3–5 נאָכמ.

וואָרנונג !!!

אַזוי ווי ס׳האָבען זיך בעוויזען וועקסלען פון 50 ביז 200 זל. אויפ׳ן נאָמען ב. יעגער, לאָדז אגראַדאָוואַ 8, אָרדרע א. יעגער, ערקלער איך די דאָזיגע וועקסלען פאַר פאַלשע, ווייל איך האָב אַזעלכע וועקסלען נישט אונטערגעשריבען.

מיט אַכטונג ב. יעגער

לאָדז, אַגראָדאָוואַ 8.

יור. י. אינפעלד

וואוינט איצט

31 פּעטריקאָווער 31.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 54 יאָהר מיין ליבע מוטער, שוויגערמוטער, גרויס־מוטער, שוועסטער און טאַנטע

ב. ע. מרים קאַך

די לויה קומט פאַר היינט, מיטוואָך, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז, צעגעלניאַנאַ 40, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

858

סאָציאַליסט — דייטשער רייכסקאַנצלער

בעאויפטראגט פון הינדענבורג'ן צו שאפען דעם קאַבינעט.

בערלין, 12 (ספּ. טעל.) היינט, 10 אַזייגער אינדערפריה האָט קאַנצלער מאַרקס דערלאַנגט דעם פּרעזידענט הינדענבורג די דימיסיע פון קאַבינעט און 15 מינוט אַרום האָט הינדענבורג איבערגעגעבן די מיסיע צו שאַפען אַ נייע רעגירונג דעם לידער פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטען הערמאַן מילער.

ביז דער נעכטיגער זיצונג פון דער סאָציאַליסטישער פראַקציע האָט מילער רעפערירט וועגען זיינע אונטערהאַנדלונגען מיט די פיהרער פון די פאַרטייען. די פראַקציע האָט מילער'ן בעפולמעכטיגט די אונטערהאַנדלונגען ווייטער צו פיהרען. הערמאַן מילער האָט ערקלערט, אַז ער וועט זיך נישט שפּילען אין אויסאַרבייטען אַ רעגירונגס־פּראָגראַם, נאָר ער וועט צוציהען צו דער רעגירונג פּערזענליכקייטען, וועלכע גיבען די גאַראַנטיע, אַז זיי וועלען מיטאַרבייטען אין דעמאָקראַטישען און רעפּובליקאַנישען גייסט אין דער אינערליכער און אויסערליכער פּאָליטיק.

די פּרעסע האַלט, אַז די איצטיגע אונטערהאַנדלונגען וועגען שאַפען אַ נייעם קאַבינעט וועלען זיך נישט אָנשטויסען אויף בעזונדערע שוועריגקייטען.

„איטאַליא" צוקלאַפּט אין דריי גרופּען.

עקספּעדיציעס צו ראַטעווען די לופט־שיף.

אָסלאָ, 12. (ספּ. טעל.) די איטאַליענישע געזאַנדשאַפט האָט דערהאַלטען אַ דעפּעשע פון דער רעטונגס־שיף „ציטא די מילאַנאָ", לויט וועלכער די מאַנשאַפט פון „איטאַליא" איז ביים אַראָפּלאָזען זיך צוקלאַפּט געוואָרען אויף 3 טיילען. איין גרופּע בעשטעהט פון 6 מענשען, די צווייטע פון 7 מענשען, צווישען זיי 2 פערוואונדעטע און די דריטע גרופּע פון 3 מענשען. די לעצטע גרופּע האָט נישט קיין גענוגענדע צאָהל לעבענס־מיטעל און קיין ענטשפּרעכענדע מלבושים. וואו די דאָזיגע דריי מענשען געפינען זיך איצט — איז נישט בעוואוסט. די לאַגע פון דער עקספּעדיציע איז זעהר אַ קריטישע, ווייל דער שטראָם טרייבט זיי אויפ'ן אָפּענעם ים. די רעטונגס־אַקציע איז זעהר בעשווערט.

אַמונדסען האָט דעפּעשירט זיינע אַמעריקאַנער פריינד, אַז די פליה־מאַשין אין דייטשלאַנד איז גרייט אָפּצופליהען און מ'דאַרף זיך תיכף דעצידירען, כדי די עקספּעדיציע זאָל נישט קומען צו שפּעט.

רוים. 13 (ספּ. טעל.) גענעראַל נאָבילע האָט מיטגעטיילט דורך ראַדיאָ, אַז אַ גרויסער אייז־בערג, אויף וועלכען עס געפינען זיך 2 מענשען־גרופּען פון „איטאַליא", שווימט אין דער צפון־מזרח־ריכטונג.

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.) פון קיניגסבור מעלדעט מען, אַז לייטענאַנט לאַרסען האָט זיך אויפגעהויבען אויף דער לופט־שיף „האָבי" אין דער ריכטונג, וועלכע איז אָנגעוויזען געוואָרען דורך גען. נאָבילע. דאָס וועטער איז אַ גוטעס, אַ בעזונדערע עקספּעדיציע אויף שליטענס, איינגעשפּאַנט אין הינט, איז אַרויסגעפאָהרען און דאָרט־אויסגוס. אַן אַנדער עקספּעדיציע פון 3 מאַן, וועלכע האָט געוואָלט אויף דער יבשה צוקומען צום גענעראַל נאָבילע, איז אַוועקגעקומען. דער דאָקטאָר פון דער רעטונגס־שיף „ציטאַ די מילאַנאָ" האָט דורך ראַדיאָ איבערגעגעבען דעם גען. נאָבילע אָנווייזונגען, ווי אַזוי ער זאָל זיך בעגעהן מיט די פערוואונדעטע.

—:0:—

בחדרי־חדרים

וועט מען זיך בעראַטען וועגען דער יודישער אַגענץ.

לאָנדאָן. 12 (יס"א, טעלעגראַפיש). אַלע מיטגלידער פון דער קאָמיסיע פון דער יודישער אַגענץ האָבען איינשטימיג בעשלאָסען, אַז די זיצונגען פון דער קאָמיסיע זאָלען זיין פערטרויערליכע און עס זאָלען וועגען זיי קיין שום קאָמוניקאַטען נישט אַרויסגעגעבען ווערען.

די ערשטע זיצונג וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג אָדער פרייטאָג. אויפ'ן באַנקעט וואָס אַלפרעד מאָנד האָט איינגעאָרדענט פאַר די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע, זענען אָנוועזענד געווען פיל בעקאַנטע פּאָליטישע פּערזענליכקייטען.

265 מיליאָן אויף בוי־צוועקען

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש). אין פערלויף פון לעצטען האַלבען יאָהר האָז די „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" אָנערקענט 6225 הלואות אויף בוי־צוועקען, אויף אַ סומע פון איבער 265 מיליאָן זלאָטיס.

פערניכטעט די זריעות אין וואָהלין

וואַרשאַ, 12 (טעלעפאָניש. די הייעהריגע פריהלינגס־קעלטען און שטורמען האָבען געמאַכט גרויסע פערניכטונגען אין דער זריעה אין וואָהלין.

אין פערלויף פון חודש מאַי זענען פערניכטעט געוואָרען 88 פּראָצענט פון דער זריעה אין בוראַקעס, 41 פּראָצענט פון ווייץ, 33 פּראָצענט קאָרן א. אַנד.

די שאָדענס האָבען זיך נאָך פערגרעסערט צוליב די גרויסע האָגלען.

5000 צאָל־פּאָזיציעס.

וואַרשאַ, 12. (טעלעפאָניש). אין דער פּעריאָדיק ... גאַנגענער וואָך איז ערשינען די נייע פּוילישע צאָל־נאָמענקלאַטור אין אַ זאַמלונג פון מאַטעריאַלען צום צאָל־טאַריף. דער נייער טאַריף נעהמט אַרום 5000 פּאָזיציעס אָנשטאָט ביז איצטיגע 1600.

8 מיידלעך אומגעקומען.

מאַדריד, 12 (ספּ. טעל.) הינטער דער שטאָט איז אַן אויספלוג־אויטאָ, וועלכער האָט געפיהרט 18 מיידלעך אַראָפּגעפאַלען פון אַ בריק אין טייך אַריין. 8 מיידלעך זענען דערטרונקען געוואָרען. די איבריגע זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אמאנולאה אין פערסיען

אינצידענט מיט די גייסטליכע צוליב'ן שלייער פון דער קעניגין.

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 12 (א. ו.) פון טעהעראַן אין מען מודיע, אַז אַהין איז אָנגעקומען דער קעניג פון אַפגאַניסטאַן אַמאַנולאַה. דעם קעניג האָט ביי די טויערען פון שטאָדט פייערליך אויפגענומען דער פּערסישער טראָנפאָלגער. דאָן איז אַמאַנולאַה אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן שאַך ריזאַ. אויף די פייערליכקייטען לכבוד אַמאַנולאַה'ן האָט די פּערסישע רעגירונג בעשטימט אַ האַלבען מיליאָן פונט שטערלינג.

צווישען די פּערסישע גייסטליכע האָט אַרויסגערופען אַן אויפרעגונג דער פאַקט, וואָס די קעניגין סוריאַ האָט זיך בעוויזען אין גאַס אָהן אַ שלייער אויפ'ן פּנים. דער אינצידענט האָט זיך געענדיגט דערמיט, וואָס די קעניגין האָט געמוזט זיך צודעקען דאָס פּנים מיט אַ וואוּאַל.

קוראַטאָריום פון די טעכטער־שולען
בית יעקב
אין לאָדז.

7 קלאַסיגע
טעכטער־שולן
צעגעלניאַנאַ 24 טעל. 70-28
פּיראָמאָוויטש 2 „ 70-27

צוליב דער גרויסער פרעקווענץ אין אונזערע שולען דראַנג וועלכע אַלע פּלעצער זענען שוין פערנומען
האָבען מיר געעפענט איינע פּאַראַלעל־קלאַסען
וואו עס קענען נאָך אָנגענומען ווערען אַ בעגרעניצטע צאָהל שילערינס.
די קאַנצעלאַריעס פוןביידע שולען זענען טעטיג פון 10-1 פאַרמ. דאָס קוראַטאָריום פון 5-8 נאָכמ.

נייעס! פעלדבעטען נייעס!
מיט ספּרענזשינעס
פון די נייעסטע ערפינדונגען מיט דער מאַרקע „Renoma" זאָלט איהר אַלע פאָדערן.
הויפּט־פערקויף אין דער טאַפּעציר־ווערקשטעל
5 J. JACHIMEK 5
STARY RYNEK
פאַר די קוואַליטעט — לאַנגיעהריגע גאַראַנטיע!

אשרי אדם שומע לי!
לשקד על דלתותי יום־יום כי הולך בתום ילך בטח
און אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען קאַנדאַווע זאַכען, זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַבאַרניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט אין געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אויסטאַוו אַלערליי ביטעס קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט א' פּוילען, אַפּעלאַציעס צי־ווילנע און קאַרנע אַפּאַזיציעס, אַרוואַלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאָנד־ראָזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי־בעצירקען, אַקטען אינטער־ציזיעס, זאַקטען דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען
מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ,
רעכט־קאָנסולענט.

אַ סוועטער־פאַבריק
אין פּוילען בעטריב. בעשטעהענד פון 3 שליטען־מאַשינען (אויסלענדישע פירמע) און 1 קראַפּט־שפּול־מאַשין צוזאַמען מיט'ן לאָקאַל איז פון זאָפאָרט צו פערקויפען. צו ערפאַהרען ביי מאָרגענשטערן, ושעלאַנאַ 53, פון 8-10 פריה און פון 2-4 נאָכמיטאָג.
855

שפּאַט ביליג!
גרויסער שטרימפּ־פערקויף
זיידען־פלאָר, פילדעקאָס, וואַש־זיידע, פּערשידענע שקאַרפּעטן, לעדערנע הענטקעס און זיידענע ווי אויך זעמטליכע גאַלאַנטעריע־וואַרען עמפּפעהלט צו קאָנקורענץ־פּרייזען דאָס נייע־ערעפענטע שטרימפּ־ און גאַלאַנטעריע־געשעפט אויף
פּאָלודניאָווע 15, פראָנט־געוועלב
געדענקט דעם אַדרעס! רעיעלע בעהאַנדלונג!

Dr. med.
E-Szereszewska
Wiśniowa góra, Willa Krenicera.
קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 10–11 פריה און פון 4–5½ נאָכמיטאָג.

זאָפאָרט צו פערמיטען
אצימער אקיך
צו ערפאַהרען: 6. שערפּיען (בענעדיקטאַ 20) אין דער צוקערניע.
857

אַ קוואַליפיצירטער
שטריקער
צו אַ שאַפּענהויזער זשאַקאַרד־מאַשין ווערט געזוכט אויף גוטע בעדינגונגען. צו ערפאַהרען ביי בייער, טראַוגוטאַ 10 (קרוטקאַ).
837

האָסטו ברויט, האָסטו זאַלץ
און ליכטענשטיינ'ס לאָס — האָסטו אַלץ!!!
לאָסען צו דער 17־טער פּוילישער מלוכה־לאָטעריע
אין אַ קליינער איבערגעבליבענער צאָהל זענען נאָך צו בעקומען אין דער איינציגער, גרעסטער, עלטסטער און גליקליכסטער קאָלעקטור אין פּוילען
E. LICHTENSTEIN
עקזיסטירט פון 1835 יאָהר.
Warszawa, Centrala Kolektury, Marszałkowska 146.
Łódź, Piotrkowska 72
w gmachu Grand-Hotelu.
די ציהונג הויבט זיך אָן דעם 14־טען יוני און וועט דויערן 5 חדשים, ד. ה. ביז צום 13־אָקטאָבער ד. י.
הויפּט־געווינס 700.000 זל. הויפּט־געווינס
אלגעמיינע סומע פון געווינסען אַנ'ערך 24 מיליאָן.
יעדער 2־טער לאָס געווינט!
פּרייזען פון יעדע קלאַס: ¼ 10 זל. — ½ 20 זל. — 1/1 40 זל.
מיר האָבען שוין גליקליך געמאַכט טויזענדער פאַמיליעס!
אונזערע שפּילער פאַר געקויפטע און ביי אונז געוואונענע לאָסען האָבען מיר שוין בעצאָהלט צענדליגער מיליאָנען זלאָטעס!
זאָווי לאָסען צו דער 12־טער געלד־מלוכה־לאָטעריע אויף וואַיילטעטיגע צוועקען זענען נאָך צו בעקומען.
פּרייזען פון די לאָסען: 1/1 לאָס – 8.– זל., ½ לאָס – 4.– זל.
הויפּט־געווינס 50.000 זל. אַלגעמיינע סומע פון געווינסען 200.000 זל.
נעפּל. בעשטעלונגען פון דער פּראָווינץ ערלעדיגען מיר שנעל און פּונקטליך.
קאָנטאָ P. K, O. פאַר וואַרשאַ № 9374, קאָנטאָ P. K. O. פאַר לאָדז № 64209

מעדכען־גימנאזיום
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס־שולען (קאַטעגאָריע A)
פון Marja Hochstein
Wólczańska 23, tel. 14-27.
נייע שילערינס צום נעכסטען שול יאָהר ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 9 פריה ביז 2 מיטאָג.
אין דער פּאָרבערייטונגס־קלאַס ווערען אויך יונגלעך אָנגענומען.
760

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 13 יוני 1928

לאָדז. 13 יוני 1928

די פרומע קאַץ
און איהר רוף צו גערעכטיגקייט

די ביודזשעט־דעבאַטען אין סיים האָבען מיט זיך געבראַכט די סענסאַציאָנעלע רעדע פון דעם אַלטען רעפּ. טראָמפּטשינסקי (געוועז. מאַרשאַלעק פון סיים און סענאַט).

איך געווען איז עס אַ רעדע פול מיט סענטימענטן. מיט אויפריכטיגקייט, מיט דראַנג נאָך יושר און גערעכטיגקייט.

אַזוי מיינט מען, פערשטעהט זיך, אויס די רעכטע צייטונגען, וועלכע זענען דאָך אוראי און אוראי די ריכטיגע מליצי יושר, וואָס קענען קיין שום עולה נישט פערלייַדען, און פאַר זיי איז די דאָזיגע רעדע פון טראָמפּטשינסקי'ן געווען אַ צוקעהל מיט וועלכען זיי וועלען זיך לאַנג בעלעקען...

וואָס האָט זיך רעפּ. טראָמפּטשינסקי בעמיהט צו דערווייזען?

ער האָט זיך בעמיהט צו דערווייזען, אַז — ליה רק וליה דין!

אַז: — אונזער יוסטיץ הינקט אונטער! איך נישט מעהר, ווי אַ פּתפּטע ראָ ראָך וואָגען:

— „מיר לעבען — האָט ער געזאָגט — אין אַ תקופה, דער אָנהויב פון וועלכער עס איז די מאַי־איבערקעהרעניש, די דאָזיגע איבערקעהרעניש האָבען מיר (ענדעקס בלע"ז) געהאַלטען פאַר אַנ'אומגליק אַלץ אין אונז האָט גערופען צו אַ קאַמף, צו אַ באַלדיגען אומברחמנות'דיגען קאַמף, אָבער דער דאָזיגער בירגער־קריג האָט געקאָנט אָפּשוואַכען די גרעניצען פון פּוילען ובפרט די מערב'דיגע, וואו ס'האָט נאָך דערויף געוואַרט. מיר האָבען אַקצעפּטירט די נייע לאַגע, מיר האָבען זיך אַפילו געזאָגט, אַז אויך דער דאָזיגער מעמר קאָן ברענגען נוצען פאַר פּוילען, אויב די אָרדנונג און שלום וועלען פערשטאַרקט ווערען. אַזעלכע לאָזונגען זענען דאָך פערשפּרייט געוואָרען. בעווייזען פון גוטען ווילען האָבען מיר געגעבען, בעשטעטיגענדיג די פולמאַכטען פאַר דער רעגירונג, און זאָגט — אַנשטאָט גערעכטיגקייט זענען געקומען פערשידענע מיסברויכען מיט פעראָרדנונגען, דאָס עובר זיין אויף קאָנסטיטוציאָנעלע און געזעץ־פאָרשריפטען, די שטראָפלאָזיגקייט פון פערברעכענס א. אַז. וו. א. אַז. וו.

דערנאָך האָט רעפּ. טראָמפּטשינסקי געבראַכט אַ גאַנצע רייהע ביישפּילען, וואָס האָבען געוואָלט אילוסטרירען זיינע גערעכטע טענות, און מיט אַ בעזונדער ברייטקייט אויסגעליינט אַלץ אויף טעלערלעך.

האָט זיך די ענדעציע פּאָסמאַקעוועט, און די אייגעלעך האָט זיך אפשר גע'כפּול'ט אין די אויגען...

מילא, איז אויף וויפיל די טענות זענען ממשות'דיגקייט זענען, זיי אויך געווען גערעכטע און דורך פּאַרטייאישען פּלפּול לאָזען זיי זיך נישט אָפּלייקענען.

דער עיקר־ענין אָבער איז, וואָס וועגען יושר אַפּעלירט נישט דער בערופענער, נאָר די פרומע קאַץ, וועלכע טייטשט אויס די גערעכטיגקייט אויף אַ בעזונדערען ענדעק־צענטרישען אופן, פאַר וועלכער עס גילט אַ בעזונדער עטיק און אפשר אויך אַ בעזונדער יוסטיץ פון — צאָ וואָלנאָ וואָיעוואָדזשיע, טאָ ניע וואָלנאָ טאָביע סמראָדזשיע! — איך מעג אי הרג'ענען, אי גזלנ'ען, אי גנב'ענען, אָבער דו — דו טאָרסט נישט!

עפּיס געדענקט מיר נישט, ס'זאָל געוועזען שטאַרק בעסער זיין אין די בליהונגס־טעג פון טראָמפּטשינסקי'ן, ד. ה. אין דער פאַר־מאַי־עפּאָכע.

מן.

———:O:———

קאָמוניסטישער צ. ק. האַלט אַז דער געגען קאַמף אַנטיסעמיטיזם איז צו שוואַך.

מאָסקווע, (יט"א) „דער קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד געהט צו שוואַך", אַזאַ איז די מיינונג, וואָס איז אויסגעדרוקט געוואָרען אויף דער אַלפערבאַנדישער בעראַטונג פון די טוער פאַר אַגיטאַציע און פּראָפּאַגאַנדע ביים צענטראַלען־קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. די בעראַטונג האָט אויסגעהערט אַ רעפעראַט וועגען דעם קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם און שכרות. דער רעפערענט קריניצקי ערקלערט: „מיר קעמפען שוואַך געגען די דאָזיגע צוויי שעדליכע ערשיינונגען. אַ סך פון אונזערע פּאַרטיי־חברים און פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציעס האַלטען זיך „נייטראַל" אין דער פראַגע פון אַנטיסעמיטיזם. פון די דאָזיגע „נייטראַלע" פּאָזיציעס מוז מען איבערגעהען אין אָנגריף".

איינער...
שלום אַש אין מאָסקווע.
פון דר. א. מוקדוני.

עס איז שוין געוואָרען אַ סך ריטואַל:

אַ יודישער שרייבער פאָהרט אין מאָסקווע, הויבט ער אָן צו קאָנטיסטלען זיך אַ האַלב יאָהר פאַר דער רייזע, קומט ער אין מאָסקווע, דרוקט ער אָפּ אין דעם „עמעס" אַ תשובה־בריף, ער זאָגט „על חטא" אויף זיינע ליטעראַריש־בורזשואַזע זינד, וועלכע ער איז בעגאַנגען, דערנאָך מאַכט מען איהם אַ באַנקעט, אויפ'ן באַנקעט טרעט אַרויס דער יעווסעקציסטישער אינקוויזיטאָר'ל משה ליטוואַקאָוו פיהרט אויס אַנ'אַמוריות'דיגע עקזעקוציע איבער דעם גאַסט, בעשפּייט איהם מיט גאַל, לאַכט אויס ביטער זיין גאַנצע ליטעראַרישע טעטיגקייט, נאָך איהם טרעטען אויף די פּראָלעטאַרישע שרייבער, יעדער גיט אַ שטויס, אַ בריקע דעם חשובן גאַסט, יעדער גיט אַ שפּייַ און פּסל'ט די ליטעראַרישע פערגאַנגענהייט פון דעם חבר־גאַסט און צו סוף שטעהט אויף דער גאַסט און שלאָגט זיך אין האַרצען ווייטער „על חטא", בעט איינזעהעניש, רחמים, זאָגט צו, אַז ער וועט פון היינט און ווייטער זיין גוט און פרום, ער וועט טון, וואָס אַלע גוטע און פרומע ליטוואַקאָווס וועלען הייסען, אַז איהם האָבען זיך איצט געעפענט די אויגען און ער האָט דערזעהן דאָס אמת'ע ליכט א. אַז. וו.

עס איז שוין געוואָרען אַ ריטואַל אַזאַ.

קומט שלום אַש אין מאָסקווע, נעהמט מען זיך דורכפיהרען די עקזעקוציע איבער איהם לויט דעם אָנגענומענעם און אויספּרובירטען נוסח מיט קאַלטער אויסגערעכנטער סאַדיסטישער הנאה.

דער אינקוויזיטאָר'ל משה ליטוואַקאָוו הויבט אָן צו סם־המות'ן, צו שנירלען גיפטיג און זגאַליג, זינרעלעך, חסאים'לעך, וואָס ער האָט אויסשפּאַנירט אין שלום אַש'ס ווערק און אין זיין געזעלשאַפטליכער טעטיגקייט.

מיט אינקוויזיטאָרישער קאַלטקייט טוט ער עס; ערזלירנעט ווי אַ קאַלטער, שטעכעדיגער הערבסט־רעגענ'דל.

שטעהט אויף פּלוצלינג דער גאַסט שלום אַש, גיט אַ קלאַפּ איבער'ן טיש און פאָדערט, אַז ליטוואַקאָוו זאָל אויפהערען צו זלידנען, אויב נישט נעהט ער אַוועק פון דעם „באַנקעט".

דער הילדער ריטואַל ווערט איבערגעריסען, ליטוואַקאָוו הערט אויף צו זלידנען און צום סוף נעהמט שלום אַש דאָס וואָרט און זאָגט מיט שטאָלץ ווער ער איז און וואָס ער איז — ער איז נישט קיין פּראָלעטאַרישער דיכטער, ער איז נישט קיין קלאַסען־שריפטשטעלער, ער איז אַ נאַציאָנאַליסט און דאַרף ליטוואַקאָוו'ן קיין דין וחשבון נישט אָפּגעבען.

איז שלום אַש געווען דער איינציגער, וואָס האָט זיך אָבגעזאָגט צו בעקומען מלקות פון דעם קאָמוניסטישען שמש, פון ליטוואַקאָוו'ן. ער איז דער איינציגער, וואָס האָט נישט געלאָזען פערשוועכען דעם כבוד פון אַ יודישען שריפטשטעלער, ער איז דער איינציגער, וואָס וועט קומען צוריק נישט קיין גע'פּסל'טער און וועט אַלעמען קענען קוקען גלייך אין שטאָלץ אין די אויגען אַריין.

ער איז דער איינציגער, וואָס האָט נישט דערלאָזען, אַז דער פּאָליטיקער, דער פּאַרטיי־יעזואיט זאָל ווערען אַ שופט איבער זיין שאַפונג.

האָט די יודישע ליטעראַטור פאָרט געפונען אַ גואל, וואָס האָט זיך איינגעשטעלט פאַר איהר.

———

איך וויל מיט דעם נישט זאָגען, אַז שלום אַש איז העכער פון יעדער קריטיק, ניין, שלום אַש ווי יעדער אַנדערער יודישער שרייבער קען און דאַרף קריטיקירט ווערען, אָבער נישט דער פּאָליטיקער קען זיין דער קריטיקער.

אין רוסלאַנד איז דער קאָמיסאַר דער קריטיקער, איז עס נישט קיין קריטיק, עס איז צענזור, מען זוכט נישט קיין מייסטערשאַפט אין אַ ווערק, מען זוכט און מען זיפּט צו איז דער שריפטשטעלער הזילה, נישט אָנגעשטעקט מיט בורזשואַזע אידעען, צי איז ער נישט פוגע די הייליגקייט פון דער קאָמוניסטישער תורה און צו איז ער נישט שוה בשוה מיט דער סאָוויעטען־מאַכט.

אין דער רוסישער ליטעראַטור ווערט עס אַביסעל בעסער, די פּאָליטישע צענזור געהט איבער ביסלעכוויז אין ליטעראַרישער קריטיק, אמת דער ריח פון צענזור האַקט נאָך אין נאָז פון יעדער קריטישער אָבהאַנדלונג, וואָס ווערט געשריבען אין רוסלאַנד, אָבער עס איז פערהאַן שוין פערשטענדניש און אַכטונג פאַר מייסטערשאַפט, פאַר טאַלאַנט און קינסטלערישע פאָרם.

אין דער יודישער ליטעראַטור, אין רוסלאַנד, איז די קריטיק ריינע פּאָליטישע צענזור.

מ. ליטוואַקאָוו איז נישט קיין קריטיקער, ער איז דער טיפּישסטער צענזאָר, ער שפּיאָנירט אויס אַ ליטעראַריש ווערק, ער שפּיאָנירט אויס די ספער־פּאַסער פון דעם ווערק; זיינע אַלע טענות צו אַ ווערק דרעהען זיך אַרום פּאָליטישע כשרות, אַ ליטעראַריש ווערק איז פאַר איהם ראַן כשר ווען עס לויבט און פּרייזט די סקאָמוניזם און די הערשענדיגע קאָמוניסטישע פּאַרטיי, אַ שריפטשטעלער האָט פאַר איהם אַ ווערט און אַ בעדייטונג בלויז ווען ער העלפט שלעפּען דעם פּאָליטישען וואָגען פון דער סאָוויעטען־מאַכט.

די אַמאָליגע צאַרישע צענזאָרען האָבען געהאַט אַ סך ווייניגער העזה; זיי פלעגען קיין מבינות אויפ'ן ווערק גופא נישט זאָגען, זיי האָבען עס נישט גע־האַנגט, זיי פלעגען בלויז נאָכקוקען די „געפעהרליכע" שטעלען און זיי אויסמעקען, זיי האָבען זיך נישט אָנגעגעבען אַלס קריטיקער, אַלס ליטעראַרישע פיהרער, ליטעראַרישע רעהדזאָגער און ליטעראַרישע מבינים.

ער איז געווען אַנ'אומגליקליכער טשינאָווניק, וואָס פלעגט זיך שעהמען צו בעווייזען זיך אין דער געזעלשאַפט פון ליטעראַטען.

אַ צענזאָר זאָל קומען אויף באַנקעטען, וועלכע ווערען געגעבען שריפטשטעלער! אַ צענזאָר זאָל זיין דער טאָסט־מייסטער אויף אַזעלכע באַנקעטען! אַ צענזאָר זאָל זיין דער וואָרט־פיהרער אויף קאָנפערענצען פון שרייבער!

דאָס האָט קיינמאָל נישט פּאַסירט, דאָס האָט נישט געקענט פּאַסירען!

די פּאָליטיק האָט אַלע מאָל געוואָלט מאַכען די ליטעראַטור פאַר איהר שמש, זי האָט אַלע מאָל געוואָלט אָבקויפען די דיכטער פאַר אַ טאָ פלינזען, זי האָט אַלע מאָל געהאַט אַ בינטעל גרונגענע שרייבער, אָבער קיינמאָל האָט זיך איהר נישט איינגעגעבען איינצושפּאַנען די גאַנצע ליטעראַטור אין איהר וואָגען.

וואָס פאַר אַ יושר דער פּאָליטיקער זאָל דער וועלט נישט געבען וועט דער דיכטער וויסען אַ גרעסערען יושר, וואָס פאַר אַ אידעאַלען דער פּאָליטיקער זאָל נישט פערריכטען די אידעאַלען פון דיכטער, זענען אַלע מאָל שעהנערע און גרעסערע, וואָס פאַר אַ צוקונפט דער פּאָליטיקער זאָל נישט מאָלען, די צוקונפט, וואָס דער דיכטער מאָלט איז אַ ליכטיגערע און אַ לויכטערע.

דער פּאָליטיקער קען קיינמאָל נישט אָנזאָגען דעם דיכטער, דער דיכטער פערלויפט איהם בסדר דעם וועג, ער געהט בסדר ווייטער.

דער פּאָליטיקער קען זיך אָפּשטעלען; ער האָט דערגרייכט עפּעס, בלייבט ער שטעהן, בלייבט שטעהן אויף אַנ'אָרט און בעפעסטיגט זיך און זאָל ווייטער קיין טראָט נישט מאַכען, דער דיכטער קען זיך נישט אָפּשטעלען.

זענען דיכטער מיט פּאָליטיקער קיינמאָל קיין חברים נישט געווען און וועלען עס סתמא, אין דער נאָהענטער צוקונפט נישט זיין.

איך לייען די נייעסטע רוסישע ליטעראַטור און איך זעה, אַז דער רוסישער דיכטער איז שוין אַוועק אַ סך ווייטער פון דעם רוסישען פּאָליטיקער קאָמוניסט, ווי, די דיכטער זעהען שוין ווי דער קאָמוניזם ווערט בעל־גוף'יש, ווי ער פער'בעל־הבית'ליט זיך, זיי זעהען ווילדע געוויקסען, וואָס זענען פון דער קורצער צייט אַרויסגעוואַקסען פון קאָמוניזם, זיי זעהען נאַרישע און העסליכע נרוד־מאַסען, זיי זעהען שוין קנייטשען אויפ'ן פּנים פון דעם יונגען קאָמוניזם, זיי זעהען סעמפּקייט, אַפּאַטיע, ווילדקייט און נודנע גלייכגילטיגקייט.

דער פּאָליטיקער זעהט עס נישט און ווען ער זעהט עס האָט ער אַלטע, פערשימלטע מיטלען צו קעמפען געגען דעם; ער האָט תפיסות, פּאָליציי, געריכטען און אַנדערע „פּראַקטישע" מיטלען.

די רוסישע ליטעראַטור האָט זיך אַרויסגעריסען פון די פענטעס, וואָס די פּאָליטיק האָט אויף איהר אָנגעטאָן; זי לאַכט שוין פרייער, זי טאַרעלט און פאַנטאַזירט פרייער. ב

די קליינע יודישע ליטעראַטור אין סאָוויעט־רוסלאַנד איז נאָך אַלץ איינגעשפּאַנט אין דעם וואָגען פון דער יעווסעקציסטישער פּאָליטיק, זי איז נאָך אַלץ געפּענטעט פון דער טאָג־טעגליכער פּאָליטיק.

מ. ליטוואַקאָוו, דער צענזאָר, האַלט נאָך אין זיינע הענד די שוואַכע יודישע ליטעראַטור און לאָזט זי נישט פריי אָטעמען.

———

און עס זענען געגאַנגען יודישע שרייבער מיט גרויס הכנעה און געלאָזען זיך פּענטען פון דעם פּאַרטיי־שמש, איינער נאָכ'ן אַנדערען זענען זיי געגאַנגען, בעקומען די בעשטימטע צאָהל מלקות און מיט אַראָבגעלאָזטע אויגען פערשריבען זיך אין די רעגיצעל־טרעגער פון דער טאָג־טעגליכער פּאָליטיק.

און אָט איז געקומען איינער, וואָס האָט זיך נישט געלאָזען בעקומען די מלקות.

איינער, איין־איינציגער!

מיר זענען דערגאַנגען צו אַזאַ גייסטיגער קנעכטשאַפט, אַז עס איז אַ העלדישקייט פון איינעם ווען

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

יודישער סטודענט איז מרציש־עולם
ווען ער דערצעהלט וועגען אַנטיסעמיטיזם אין מינסקער בוי־שול

מינסק. (יט"א) אַ טרויעריגע געשיכטע פון די צרות, וואָס די יודישע שילער האָבען אויסצושטעהן אין דער מינסקער בוי־שול איז עפענטליך דערצעהלט געוואָרען אויף דעם פייערליכען אָוונט, וואָס די שול האָט געמאַכט לכבוד דעם אַרויסלאָז פון די שילער, וועלכע האָבען פערענדיגט דעם קורס.

זיין געשיכטע האָט דער יודישער שילער דערצעהלט גאַנץ אונערוואַרטעט. מען האָט איהם אַרויסגערופען צו האַלטען אַנ'אָפיציעלע דאַנק־רעדע אין נאָמען פון די סטודענטען לכבוד דעם אַרויסלאָז. ווען ער איז אַרויף אויף דער בינע, האָט ער אַ קורצע צייט געקלערט, און דאַן האָט ער געזאָגט:

— „לאָזט מיר אויך איצט זאָגען דעם גאַנצען אמת וועגען די לייַדען, וואָס מיר שטעהען אויס אין אונזער שול". דער שילער האָט דאַן מיט טרערען אין די אויגען דערצעהלט, אַז דער דעספּאָטיזם אין שול איז אַ שוידערליכער, אַז די שטימונג צווישען די יודישע סטודענטען איז אַ דערשלאָגענע, דער אַנטיסעמיטיזם אין די וואוין־צימערען פון די שילער איז זעהר ענטוויקעלט. עס איז אַפילו געווען אַ פאַל, ווען אַ יודישער שילער האָט געוואָלט בעגעהן זעלבסטמאָרד.

— „עס איז די צייט ווען די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אַוועקגעשטעלט די פראַגע פון זעלבסט־קריטיק, ערלויב איך מיר דערפאַר אייך היינט צו דערצעהלען דעם טרויעריגען אמת פון אונזער שול". האָט דער יודישער שילער פערענדיגט, זיין אַרויסטריט און געמאַכט אַ זעהר שטאַרקען איינדרוק.

יוסף שטראַסער בעלא קונס רעכטע האַנד
הענגט זיך אויף אין בולגאַריען, נאָכדעם ווי עס ווערט בעשלאָסען איהם אַרויסצוגעבען דער אונגאַרישער מאַכט.

פּאַריז. (יט"א) פון סאָפיע ווערט מיטגעטיילט, אַז אין אַ וואַלד אונטער דער שטאָט האָט זיך אויפגעהאַנגען דער קאָמוניסטישער טוער יוסף שטראַסער, אַ יוד, איינער פון די נאָהענטסטע מיטאַרבייטער פון בעקאַנטען קאָמוניסטישען פיהרער פון אונגאַרן בעלא קוהן, וועלכער איז נישט לאַנג אַרעסטירט געוואָרען אין ווין. שטראַסער איז אַנטלאָפען פון אונגאַרן מיט 9 יאָהר צוריק און האָט זיך בעזעצט אין בולגאַריען. מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט זיך די אונגאַרישע רעגירונג געווענדעט צו בולגאַריען וועגען אַרויסגעבען איהר שטראַסער'ן. די בולגאַרישע רעגירונג האָט איינגעשטימט אַרויסצוגעבען שטראַסער'ן דער אונגאַרישער מאַכט. ווען שטראַסער האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט איז ער בעגאַנגען אַ זעלבסטמאָרד.

12 טויזענד דונאַם קויפט סער אַלפרעד מאָנד.

לאָנדאָן, 12 (יט"א טעלעגראַפיש). סער אַלפרעד מאָנד האָט געקויפט 12 טויזענד דונאַם ערד הינטער תל־אביב. אויף דער דאָזיגער ערד וועט מאָנד איינאָרדנען פּאָמעראַנצען־פּלאַנטאַציעס. אַזוי־אַרום וועט דער יודישער בעזיץ פון פּאָמעראַנצען־פּלאַנטאַציעס פערדאָפּעלט ווערען, ווייל ביז איצט איז אין גאַנץ ארץ־ישראל פערהאַן 15 טויזענד דונאַם פּאָמעראַנצען־פּלאַנטאַציעס.

דער'הרג'עט געוואָרען
דער ציוניסטישער פיהרער אין איטאַליען

רוים, 12 (יט"א טעלעגראַפיש). דער סאָרזיצענדער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין איטאַליען ד"ר צירא גלאַס איז דער'הרג'עט געוואָרען בעת אַנ'אויטאָמאָביל־קאַטאַסטראָפע. דער דערהרג'עטער איז געווען דער גריינדער פון איטאַליענישען פּראָ־פּאַלעסטינער קאָמיטעט.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע.
היילונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
נעמט־אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7 : עסם אויך אין
אין לאַגעווניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med. URYSON

ספּעציאַל־אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 288

נייער פאָלקסבלאַט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

13
מיטוואָך
—
כה
סיון תרפ"ח

יוני
זון-אויפגאַנג 3.19
זון-אונטערגאַנג 7.58

מלוכה-פּרעזידענט קומט מאָרגען קיין זגערזש.

(ל) ווי מיר דערוויסען זיך פון מאַסגעבענדע קוועלען וועט מאָרגען דאָנערשטאָג ארום 11 אַ זייגער פאַרמיטאָג, קומען קיין זגערזש מיט אַן אויטאָ פון ספּאַלע דער מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי.

עס האָט דעם פּרעזידענט איינגעלאַדען די פערוואַלטונג פון דער פאַבריק „כעמישע-אונדוסטרי" אין זגיערזש.

דער מלוכה-פּרעזידענט וועט ווייַלען אין זגערזש עטליכע שעה און נאָכדעם, ווי ער וועט בעזוכען די פאַבריק „כעמישע אינדוסטרי" פאָהרט ער צוריק קיין ספּאַלע.

נייער לאַווניק פון קולטור און בילדונג.

(ט) אויף דער פערזאַמלונג פון דער פראַקציע פּ.פּ.ס. אין שטאָט-ראַט איז נעכטען בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען בעזעצען דעם אַמט פון אַ לאַווניק פון קולטור און בילדונג אויפ'ן אָרט פון סענאַטאָר קאַפּטשינסקי. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען דעם אַמט צו בעזעצען דורך טשעסלאַוו סמאָלעק אַ לעהרער פון בעזשלשאַפטליכען גימנאַזיום אין לאָדז, פּאָרזיצער פון פאַראיין פון פּוילישע ביבליאָפילען.

פון די שולען.

(ט) דאָס שול-קוראַטאָריום האָט נעכטען בעקומען אַ זעהר וויכטיגע פעראָרדנונג פון דעם בילדונגס-מיניסטעריום וועגען עפענען פּאַראַלעל-קלאַסען אין די גימנאַזיעס און אין די מיטעל-שולען פאַר דער יוגענד, וועלכע האָבען געענדיגט די פאָלקס-שולען.

לויט דער פעראָרדנונג דאַרפען די אַבסאָלווענטען פון די פאָלקס-שולען, וועלכע ווילען אריינטרעטען אין אַ מיטעל-שולע, האָלטען עקזאַמען ביי דער אַסיסטענץ פון אַ וויזיטאַטאָר פון אַ מיטעל-שולע.

פאַר די שילער פון די פאָלקס-שולען ווערען געעפענט ביי די גימנאַזיעס ספּעציעלע פּאַראַלעל-קלאַסען פונ'ם 4-קלאַס אָן. די נייע קלאַסען דאַרפען געעפענט ווערען שוין אין דעם שול-יאָהר 1928/29.

רייפקייטס-צייגנישען.

(—) אין מענער-גימנאַזיום פון דער געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען בילדונג און טעכנישע וויסענשאַפט צווישען יודען, פּאָמאָרסקאַ 48 האָבען פאָלגענדע שילער בעקומען מלוכה'שע רייפקייטס-צייגנישען!

צימבאַליסט הערש לייב, כיימאָוויטש חיים מענדעל, איילבירט יואל, פרענצעל מאַריאַן, גאָלדבערג אלימלך, גוראַלסקי פּאַוועל, גרילאַק פּינחס, קעניג פּינחס, קאָזאַק יצחק, לאַסקי משה, ראָזען אליהו, ראָזענבערג שלמה, שטיינבערג יוסף, טיגער יהושע און וואַלדמאַן סענדער.

* * *

מאָנטאָג האָבען זיך געענדיגט די מאַטוראַלנע עקזאַמענס און מענער-גימנאַזיום פון ה' ל. שאַקין. 90 פּראָצ. פון די תלמידים האָבען בעקומען מאַטורעס.

פערזאַמלונג פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטע.

(—) שבת אין אָוונט איז פאָרגעקומען די פאָרטזעצונג פון דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון האַנדעלס - אָנגעשטעלטען-פעראיין קאָשטשושקי 21 צווישען אַנדערען איז בעשלאָסען געוואָרען איבערצושיקען אַ בעגריסונג דער יודישער שול-אָרגאַניזאַציע, אַנצושליסען זיך אין קולטור-אַמט און אַריינטרעטען אין דער ניי-געשאַפענער צענטראַלע פון די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע.

די וואַהלען, וועלכע זענען פאָרגעקומען זונטאָג אין מאָנטאָג האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען די גרופּע פון דער פעראייניגונגס-מעהרהייט האָט בעקומען 178 שטימען — 9 מאַנדאַטען; די „פּועלי ציון" 81 שטימען — 4 מאַנדאַטען און „בונד" 45 שטימען — 2 מאַנדאַטען.

א פּאָליטישער פּראָצעס.

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט אונטערן פאָרזיץ פון ריכטער קאָזלאָווסקי, פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דער 23-יעהריגער לאה סטאַשעווסקא, 16-יעהריגען קא. שמערוש פּשיביל, 23-יעהריגער שלום קרענגעל, 26-יעהריגער יוזעף שימאַנסקי און 21-יעהריגע ליזא נאָמיאַט, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין אָנגעהערען צו דער יוגענדליכער קאָמוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען.

דעם 21. אָקטאָבער פ. י. האָט דער פּשאָדאָוניק קאַמינסקי אָבסערווירט, ווי אויפ'ן רוג פּאָלורניאַווא און סאַרנאַווא האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען פּשיביל, קרענגעל, סטאַשעווסקא און שפּעטער איז אויך אָנגעקומען שימאַנסקי, וועלכע איז אין דער „פּאַרטיי" בעקאַנט געווען אונטער'ן פּסעוודאָנים „פּאַוועל" נאָכדעם, ווי אַלע 4 האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען זענען זיי אַוועק אין דער וואוינונג פון ליזע נאָמיאַט, 1-טער מאַי 35.

5 מחמת דעם פּשאָדאָווניק קאַמינסקי'ן איז דאָס גאַנצע צוזאַמענקומען זיך פאָרגעקומען פערדעכטיג.

האָט ער זיך פערשטענדיגט מיט דער 4-טער בריגאַדע, וועלכע האָט פון איהר זייט אַרויסגעשיקט איניגע געהיים-אַגענטען און צוזאַמען מיט דער פּאָליציי זענען זיי אַריין אין דער וואוינונג פון נאָמיאַט ווי די אויבענדערמאָהנטע זענען געווען פערזאַמעלט, ביי דער פערזענליכער רעוויזיע, וואָס מען האָט ביי זיי דורכגעפיהרט, האָט מען געפינען אַ גאַנצע רייהע בראָשורען אין יודישער, רוסישער און פּוילישער שפּראַך; רעפעראַטען פון קאָם. רעפּ. סאָכאַצקי און אַנדערע פערדעכטיגע זאַכען.

אויף די געריכטס - פערהאַנדלונגען האָבען זיך די בעשולדיגטע נישט מודה געווען, דאָס געריכט האָט בעשטראָפט לאה סטאַשעווסקא אויף 4 יאָהר טורמע, קאָושט. פּשיביל אויף 2 יאָהר אויסבעסערונגס-הויז, שלום קרענגעל אויף 3 יאָהר אויסבעסערונגס-הויז, יוזעף שימאַנסקי אויף 4 יאָהר טורמע און נאָמיאַט, צוליב סאַמע אין בעווייזען בעפרייט.

—:O:—

א פרוי פון 2 מענער.

אַ פערשווינדענער מאַן לאָזט וויסען זיין ווייב, אַז ער איז געשטאָרבען און די פרוי האָט טאַקי חתונה מיט אַ צווייטען מאַן.

סענסאַציאָנעלע מלחמה-אָפּקלאַנגען.

(—) מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט זיך צום הרב סעגאַל געווענדעט אַ פרוי ג. פון קילינסקי גאַס און געבעטען דעם רב, אַז ער זאָל זיך דערוויסען וועגען איהרס אַ שוועגערינס מאַן, חיים קעמפּינסקי, וועלכער איז אין יאָהר 1914 אַוועק אין דער מלחמה און ביז איצט איז פון איהם נישט פערהאַן קיין שום שפּור. די שוועגערין איהרע איז געבליבען אַן עגונה און איהרע יאָהרען ווערען פערוויסט. דערביי האָט די פרוי ג. דערצעהלט, אַז אויך איהר מאַן אברהם קעמפּינסקי איז אין יאָהר 1914 אַוועק אין דער מלחמה, אַ לאַנגע צייט האָט זי נישט געהאַט קיין שום ידיעה וועגען איהם און נישט געוואוסט, וואו ער איז אַהינגעקומען. ערשט אין יאָהר 1924 האָט זי בעקומען אַ בריף פון פראַנקרייך, אַז איהר מאַן אברהם קעמפּינסקי איז נאָך דער מלחמה געקומען פון רוסלאַנד קיין פראַנקרייך, האָט דאָרט געלעבט עטליכע יאָהר מיט אַ פראַנצויזישער פרוי, צו זיין פרוי קיין לאָדז האָט ער זיך נישט געוואָלט אומקעהרען און האָט אפילו נישט געוואָלט געבען צו וויסען פון זיך, אַזוי האָט אברהם קעמפּינסקי אָפּגעלעבט עטליכע יאָהר. דאַן איז ער קראַנק געוואָרען און אין יאָהר 1924 האָט ער געוואָלט שטאַרבען אין אַ פראַנצויזישען שפּיטאָל. די פרוי איז אַזוי אַרום אויפגעבונדען געוואָרען און האָט חתונה געהאַט מיט אַ געוויסען ג. פון קילינסקי גאַס און האָט שוין אַ קינד.

זי קען אָבער נישט רוהען, ווייל די פרוי פון איהר מאַנ'ס ברודער איז נאָך ביז איצט אַן עגונה און ווייסט נישט פון איהר מאַן חיים קעמפּינסקי. זי איז דעריבער געקומען צו הרב סעגאַל, אַז ער זאָל זיך בעמיהען צו געפינען אַ שפּור פון חיים קעמפּינסקי, כדי זיין פרוי זאָל נישט בלייבען קיין אייביגע עגונה.

הרב סעגאַל האָט תיכף אַוועקגעשריבען אַ בריף וועגען דעם ענין אין ביוראָ פון לתקנות עגונות. עהערגעכטען האָט הרב סעגאַל בעקומען אַן ענטפער פון דעם דערמאָהנטען ביוראָ, אַז וועגען קיין פערלוירען געוואָרענעם חיים קעמפּינסקי ווייסט מען גאָרנישט, דאַגעגען ווייסט מען וועגען אַ געוויסען אברהם קעמפּינסקי, וועלכער וואוינט אין פראַנקרייך און זאָל האָבען אין לאָדז אַ פרוי, צו וועלכער ער וויל זיך נישט צוריקקעהרען און פערלאַנגט פון איהר אַ גט, דאָס ביוראָ האָט אָבער איצט נישט געקענט דערגעהן דעם אַדרעס פון אברהם קעמפּינסקי'ס פרוי אין לאָדז.

הרב סעגאַל איז דער גאַנצער ענין אויסגעקומען פערדעכטיגט און ער האָט געלאָזט צו זיך רופען די פרוי ג., וועלכע האָט צום צווייטען מאָל חתונה געהאַט, נאָכדעם, ווי זי האָט בעקומען דעם בריף וועגען דעם טויט פון איהר מאַן אברהם קעמפּינסקי אין פראַנקרייך. דאָ האָט זיך אָנגעהויבען די אויספאָרשונג.

— ווי האָט געהייסען אייער ערשטער מאַן?
— אברהם קעמפּינסקי.
— ווען איז ער אַוועק פון לאָדז?
— אין דער מלחמה אין יאָהר 1914.
— און ווי הייסט אייער איצטיגען מאַן?
— גרשון ג. פון קילינסקי גאַס.
— צי זענט איהר זיכער, אַז אייער ערשטער מאַן איז געשטאָרבען?

— יאָ, איך חיים עס פון אַ בריף, וועלכען איך האָב בעקומען פון פראַנקרייך, דערביי האָט די פרוי אַרויסגענומען דעם בריף, וואָס זי האָט בשעתו בעקומען און איהם געוויזען דעם רב.

פון דעם גאַנצען פלאַנטער האָט זיך אַרויסגעשטעלט: אַזאַ טראַגי-קאָמישע געשיכטע. אברהם קעמפּינסקי לעבט טאַקע אין פראַנקרייך און האָט דאָרט אַן אַנדערע פרוי צו זיין לאָדזער ווייבעל, וועלכע ער האָט איבערגעלאָזען האָט ער נישט געוואָלט צוריקקומען, כדי אָבער זיין לאָדזער פרוי זאָל איהם נישט אַרומזוכען, האָט ער צוגערעדט זיינע אַ חבר, אַז ער זאָל שרייבען אַ בריף קיין לאָדז, אַז אברהם קעמפּינסקי איז געשטאָרבען.

בעת די פרוי קעמפּינסקאַ האָט אין יאָהר 1924 בעקומען דעם בריף וועגען איהר מאַנס טויט, איז זי אַוועק מיט איהר נייעם חתן גרשון ג. צום ראַבינאַט און געוואָלט נעהמען חופה-וקידושין, אין ראַבינאַט האָט מען אָבער דעם ענין נישט געוואָלט ערלעדיגען ביז די ידיעה וועגען איהר מאַנס טויט וועט געגנוי קאָנטראָלירט ווערען. פרוי ק. האָט אָבער נישט געהאַט קיין צייט צו וואַרטען, איז זי אַוועק צו אַ ווינקעל מורה-הוראה און גענומען חופה-וקידושין מיט גרשון ג. און האָט טאַקע פון איהם אַ קינד.

איצט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אברהם קעמפּינסקי לעבט און פרוי ג. האָט צוויי מענער, איז איהר זעהר ביטער, די דין-תורה, וועלכע וועט היינט פאָרקומען וועט בעשליסען ווי אַזוי די פרוי ג. האָט צו האַנדלען.

פערזאַמלונג פון מילך-הענדלער.

מאָנטאָג איז אין מילך-הענדלער-פעראיין, פּולנאַצנאַ 31 פאָרגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג, צו וועלכער ס'זענען אויך איינגעלאַדען געוואָרען רעלעגאַטען פון דער פּראָווינץ, ווי זגערוש, אַלעקסאַנדער, קאָנסטאַנטין, לוטאָמירסק, פּאַביאַניץ און אַנדערע. שטעט און אין וועלכער עס האָט זיך אויך בעטייליגט דער וויצע-פּאָרזיצענדער פון דער קליינהענדלער צענטראַלע אין לאָדז, וואַוואַרזקאַ 5 ה' מנחם קירשבוים.

דער פּרעזעס פון מילך-הענדלער-פעראיין ה' יצחק אייזענמאַן עפענט אויף די פערזאַמלונג מיט אַ לענגערע רעדע, אין וועלכער ער ווייזט אָן אויפ'ן געפאַהר פאַר דער עקזיסטענץ פון די היגע מילך-הענדלער, צוליב'ן בעשלוס פון מאַגיסטראַט צו מאַכען אין אונזער שטאָט דעם, אַזוי גערופענעם, מילך-סינדיקאַט, וועלכער וועט רואינירען די עקזיסטענץ פון טויזענדער יודישע פאַמיליעס, וועלכע לעבען נאָר פון מילך-האַנדעל.

עס רעדען אויך איניגע דעלעגאַטען פון דער פּראָווינץ, וועלכע זאָגען זיך אַרויס אין דעם זין צו נעהן האַנד-ביי-האַנד אין די אינטערעסען פון די לאָדזער מילך-הענדלער.

נאָכדעם, גרייפט אין אַ לענגערער רעדע אָן דעם היגען מאַגיסטראַט, דער וויצע-פּאָרזיצער פון דער קליינהענדלער-צענטראַלע ה' מנחם קירשבוים.

דער מאַגיסטראַט, זאָגט ער האָט אויף זיך גענומען די אויפגאַבע צו רואינירען הונדערטער משפחות פון לאָדזער קליינהענדלער, דערמיט, וואָס ער האָט אָפּגעמאַכט מיט די אַרומיגע פּריצים און גוט-בעזיצער, אַז זיי זאָלען עס זיין די מילך-צושטעלער פאַר אונזער שטאָט.

אַז אין דעם, איז דער מאַגיסטראַט נישט אויסען די טובה פון דער היגער בעפעלקערונג, ווי ער זאָגט, כדי זי צו בעזאָרגען מיט פרישע מילך, קען מען זעהן דערפון, וואָס אין שפּיץ פון דערמאָהנטען סינדיקאַט האָט דער מאַגיסטראַט געשטעלט אַ געוויסען ה' ס. אַליין אַ גרויסער גוט-בעזיצער, וואָס האָט זיין אייגענס איבער 500 קיה און אַזוי אַרום וועט אויסקומען, אַז ה' ס. מיט זיינע חברים, אַנדערע גוט-בעזיצער, וועלען אונטערגראָבען די עקזיסטענץ פון הונדערטער יודישע פאַמיליעס. דער רעדנער ווענדעט זיך צו די פערזאַמעלטע אויסצוטראָגען אַ רעזאָלוציע, וועלכע זאָל מכח דעם ענין אינטערווענירען אין שטאָט-ראַט און ביי די פאַרשטעהער פון מאַגיסטראַט. אַזאַ רעזאָלוציע איז טאַקי אויסגעטראָגען געוואָרען. אין דער רעזאָלוציע איז אויך אַריין ה' קירשבוים.

—————

„אררט"

זאַכאָדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן

לעצטע וואָך!

היינט, מיטוואָך – 1 פאָרשטעלונג
לטובת
א וואוילטעטיגען צוועק
ווידערהאָלונג פון 7. פּראָגראַם א.ג.

יודישע טעכטערלעך

1. פּראָלאָג
2. יודישע טעכטערלעך
3. שכנים
4. פּופּען
5. אַלבום
6. קאַטאַרינאַ מאַלאַדיצאַ
7. אַקרבן פון ראַדיאָ
8. טראַ-לאַ-לאַ-לאַ
9. אַ פריילעכס
10. דזשוויזש-רזשעז

אָנהויב 9.45 אָוו., סוף 11.50
הנחה בילעטן און טרייקאַרטן אונגילטיג.

דאָנערשטאָג – 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 9.45 אָוו., סוף 11.50

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 7 אָוו.
שבת-פון 1.30 נ"מ ביז 5 און פון 7 אָוו.

פּאָבאָר פון יאהרגאַנג 1907.

(מ) מאָרגען דעם 14. יוני קומט פאָר אין לאָדז דער פּאָבאָר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1907 און די יאָהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאָך ביז איצט נישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע, די מיט „אָדראָטשעניעס" און 1905 און 1906, ווי אויך די פּריווילעגיע פון די יאָהרגענג 1908, 1909 און 1910.

מאָרגען דאַרפען זיך פאַר דער קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 5-טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פאַמיליען-נעמען ט'הויבען זיך אָן מיט די אותיות T, U, W, ביז Wod.

אין דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2, (אָגראָדאָווא 34) דאַרף זיך מאָרגען שטעלען די געבוירענע אין 1906, וועלכע האָבען „אָדראָטשעניעס" פון אַרטיקעל 35, וואוינען אין 4. קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: M, N, O, P, R, S, T, U, W, Z, Ż.

צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) דאַרפען זיך מאָרגען שטעלען אַלע געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 7. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: G, פון Gle, H, Ch.

די אויבענדערמאָהנטע דאַרפען זיך שטעלען פּינקטליך 8 אַ זייגער מיט פּערזענליכע דאָקומענטען.

עס דראָהט אויך אַ שטרייק פון די צופאָהר-טראַמוואַיען.

(—) ווי בעוואוסט האָבען די אָנגעשטעלטע אין די לאָדזער צופאָהר - טראַמוואַיען אַרויסגעשטעלט אַ הוספה-פאָדערונג פון 25 פּראָצענט. די פערוואַלטונג פון די צופאָהר-טראַמוואַיען האָבען צוגעזאָגט די הוספה אין פאַל, ווען די הוספה וועלען בעקומען די אָנגעשטעלטע און די שטעטישע טראַמוואַיען.

די אָנגעשטעלטע און די צופאָהר-טראַמוואַיען האָבען בעשלאָסען אָנצוהויבען אַ שטרייק אויב ביז'ן 15. ד. ח. וועט די פראַגע נישט ערלעדיגט ווערען.

פון קינדער-היים „הרצליה".

צוליב דעם, וואָס אַ טייל קינדער פון דער אָכראָנקע „הרצליה" געהען איבער אין די שולען, ווערען פריי אין דער אָכראָנקע אַ געוויסע צאָהל פּלעצער און עס קאָנען אָנגענומען ווערען בערך אַ 30 נייע קינדער. אָרעמע עלטערן קאָנען זיך מעלדען אין קינדער-היים „הרצליה" (צעגעלניאַנאַ 75) טעגליך פון 10—12 פאַרמיטאָג.

די קינדער פערברענגען אין דער אָכראָנקע „הרצליה" אַ גאַנצען טאָג (אין זומער אויף אַ האַלב-קאָלאָניע אין סטאַשיצ'ס פּאַרק) און בעקומען דאָרט עסען, קליידונג און פאָרשול-בילדונג.

Zarząd Telefonów Łódzkich P.A.S.T.
przystąpił w dniu dzisiejszym do rozsyłania P.P. Abonentom
nowego Spisu Abonentów Łódzkiej Sieci Telefonów na rok 1928

Spisy w ilości po jednym egzemplarzu do każdego głównego aparatu i po jednym egzemplarzu do każdego dodatkowego aparatu będą dostarczone do domu wszystkim abonentom, zgłaszanie się zatem po takowe do biura Zarządu Telefonów jest zbyteczne.
Należność za każdy egzemplarz Spisu w myśl par. 18 warunków korzystania z Sieci została ustaloną na Złoty jeden i będzie policzoną P.P. Abonentom w rachunkach za abonament telefoniczny.
Posłańcom za roznoszenie Spisu ze strony P.P. Abonentów nie należy się żadna zapłata.

צוויי פּראָצעסע.

אָפּקלאַנג פון די בעציהונגען אין דער קהלה.

די פּערזענליכע בעציהונגען צווישען די מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג און קהלה ראַט ווערען אַלץ מעהר אָנגעשטרענגט. אונזערע כלל-טוער ווילען זייערע פּאָליטישע חשבונות איבערטראָגען אויפ'ן פּערזענליכען באָדען און שוין נישט רעדענדיג וועגען די פּערזענליכע זידלערייען אויף די זיצונגען פון ראַט און דער פערוואַלטונג, ווערען שוין איצט די מחלוקת אַרויסגעטראָגען אויף דרויסען אַזוי, אַז אינגיכען וועלען מיר האָבען 2 פּראָצעסען, איינעם אין שידס-געריכט און איינעם אין קרוין-געריכט.

ווי בעקאַנט, האָט ערשט נישט לאַנג פּאַסירט אַ פאַל, ווען נאָך דער לעצטער זיצונג פון קהלה-ראַט האָט דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט סען. בודזינער נישט געוואָלט דערלאַנגען די האַנד דעם קהלה-פּרעזעס מינצבערג. צוליב דער דאָזיגער בעליידיגונג האָט פּרעזעס מינצבערג אַרויסגערופען דעם סענאַטאָר בודזינער אויף אַן'עהרען-געריכט. מצד ה' מינצבערג איז אַלס ריכטער בעשטימט געוואָרען ה' מאָריצי זאַקס, מצד דעם סען. בודזינער — דיר. שאול ריגער. די דאָזיגע צוויי ריכטער דאַרפען וועהלען אַ סופּעראַרביטער.

איצט קומט אַ צווייטע מעשה: אויף אַ זיצונג פון קהלה-ראַט האָבען עטליכע דאָזאָרעס פון דער „אגודה"-פראַקציע פאָרגעוואָרפען דעם סען. בודזינער, אַז ער איז מחלל-שבת דורך דעם, וואָס ער געהט שבת אין דער פאַבריק אַריין. דעם דאָזיגען מאָרוואָדף האָט נאָכהער איבערגע'חזר'ט די אָרטאָדאָקסישע צייטונג דער „יוד" און נאָך אין עטליכע ערטער האָט מען עפענטליך נאָכגעשריגען דעם סען. בודזינער: מחלל שבת.

דער פּרעזעס פון קהלה-ראַט האָט נישט געפונען קיין אַנדער וועג צו רעאַגירען און האָט דורך זיין אַדוואָקאַט דעפּ. יצחק גרינבוים אַריינגעטראָגען אַן'אָנקלאַגע צום פּראָקוראָר, אַז ער זאָל פערפיהרען אַ פּראָצעס געגען די אַלע, וועלכע האָבען איהם בעליידיגט דורך דעם, וואָס זיי האָבען איהם אָנגערופען, מחלל „שבת". זעהט אויס, אַז די פּראָקוראַטור האָט די אָנקלאַגע אָנגענומען, ווייל אויף נעכטען זענען שוין צום אויספאָרשונגס-ריכטער אַרויסגערופען געוואָרען די דאָזאָרעס: צעדערבוים און אברהם קאַץ, וועלכע האָבען געגעבען ערקלערונגען וועגען דעם ענין.

אַ שכור מיט אַן'אָפּגעביסענער נאָז.

(2) אויגעניוש שקאָביל, האָט זיך נעכטען אַ ביסעלע אָנגע'שיכור'ט, פון וואָס דער קאָפּ האָט זיך איהם שטאַרק געדרעהט און כדי דעם קאָפּ זיך צו בערוהיגען איז ער אַרויסגעפאָהרען אַ ביסעל אויף פרישע לופט קיין לאַגעווניק אין וואַלד אַריין. דער וואַלד אָבער האָט, ווייזט אויס, נישט שטאַרק גוט געווירקט אויף זיין „געזונד-צושטאַנד", ווייל שקאָבעל, אַנשטאָט צו בערוהיגען זיך די נערווען, האָבען זיי זיך ביי איהם נאָך מעהר פערדרעהט און ער האָט אָנגעהויבען, ווי דאָן קישאָט, נישט צו גלייכען מלחמה צו האַלטען מיט יעדען, וועמען ס'איז איהם נאָר געקומען אונטער דער האַנד.

שקאָבעל וואָלט אַוודאי צוריק געקומען פון לאַגעווניק מיט „אַ לאָרבער-קראַנץ" אויפ'ן קאָפּ, פאַר אָפּגעהאַלטענע נצחונות, ווייל דער עולם, זעהענדיג, אַז מ'האָט צו טון מיט אַ שיכור'ן, איז איהם אָפּגעטרעטען דעם וועג און דאָס טאַקי האָט שקאָבעל'ן נאָך מעהר קוראַזש צוגעגעבען און ער האָט אָנגעהויבען צו פיהרען אַ מלחמה מיט אַ צווייטען שיכור, וועלכער נישט האָבענדיג קיין אַנדער געוועהר, ווי די צייהן, האָט ער שקאָבעל'ן אָפּגעביסען די נאָז און אַנשטאָט אַ לאָרבער-קראַנץ אויפ'ן קאָפּ, איז שקאָבעל צוריקגעקומען קיין לאָדז מיט אַן'אָפּגעביסענער נאָז.

מיטוואָך — לעצטער אויפטריט פון לאַ-קיטאַי אין פילהאַרמאָניע.

מיטוואָך אָוונד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער לעצטער און העכסט אינטערעסאַנטער אָוונד פון עקספּערימענטאַלער פּסיכאָלאָגיע מיט'ן אַנטייל פון דעם וועלט-בעריהמטען „ווייסען פאַקיר" לאַ-קיטאַי. לאַ-קיטאַי וועט ווייזען אַ גאַנצע רייהע נייע שטוינענדע עקספּערימענטען ווי: דורכשטעכען דאָס לייב מיט אַ שפּילקע און עס וועט נישט רינען קיין בלוט, ווי אַזוי זיך אָבגעוואוינען פון רויכערן, פון שיכור'ן א. אַנד. די הויפּט-אַטראַקציע פון דעם אָוונד וועט זיין די ווייסע נביאות, וואָס לאַ-קיטאַי וועט מאַכען מיט פּערזאָנען פון פּובליקום, קיין אינדיען אין יאַפּאַן נישט איינשלעפערנדיג זיי.

דער ערשטער אויפטריט פון לאַ-קיטאַי אין פילהאַרמאָניע איז אַראָב מיט אַ ריזיגען ערפאָלג און אויך דער מיטוואָכדיגער אויפטריט ווערט ערוואַרטעט מיט גרויס אינטערעס.

שטרייק פון האַנד-וועבער פון וואָלענע- און טאַפּעל-טיכער.

פון זונטאָג אָן שטרייקען די האַנד-וועבער פון וואָלענע און טאַפּעל-טיכער. זיי פאָדערן אַ הוספה פון 25 פּראָצענט. ביז איצט האָט אַ וועבער פערדינט ביי אַ 10 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג פון 25 ביז 35 זל. אַ וואָך.

צום שטרייק זענען אויך צוגעשטאַנען די לוין-וועבער. צוזאַמען שטרייקען 250 פּערזאָן.

פאַרפאַלן!

(2) (איבערגעפאָהרען פון אויטאָס) נעכטען האָט אַן'אויטאָ איבערגעפאָהרען אויף זשעלאָנאַ 46 ישעיה רוושעוויטש'ן בעת ער איז אַריבערגעגאַנגען דעם וועג און איהם שווער פערוואונדעט. פּאַגאָטאָווע האָט איהם ערטיילט הילף.

אויף רוג פּיעטריקאָווער און צעגעלניאַנאַ איז נעכטען איבערגעפאָהרען געוואָרען די 20-יעהריגע רעגינאַ לעווין. פּאַגאָטאָווע האָט איהר אָפּגעפיהרט אַהיים.

(2) (אַ אומגליק ביים קראַפּט-שטוהל) אין ראַמיש'ס פאַבריק, וואַנגעליצקאַ 10 איז נעכטען פאָרגעקומען פאָלגענדער צופאַל: בעת דער אַרבייטער וולאַדיסלאַוו קשעקינסקי איז געשטאַנען ביים קראַפּט-שטוהל איז פּלוצלינג פון'ם שטוהל אַרויסגעשפּרינגען דער שיצען און מיט אַזאַ כח אַ קלאַפּ געטון קשעקינסקין, אַז ער האָט איהם צובראָכען צוויי זשעבערס. די אַרויסגערופענע פּאַגאָטאָווע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

(2) (פערגיפטעט פון פלייש) צו דער פאַמיליע אייזנעראָוויטש, זאַוואַדזקאַ 15 איז נעכטען אַרויסגערופען געוואָרען פּאַגאָטאָווע, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פאַמיליע איז פערגיפטעט געוואָרען פון פלייש. די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן אויספאָרשונג, אין וועלכער יאַטקע דאָס פערגיפטעטע פלייש איז געקויפט געוואָרען.

(געשטאָרבען אין גאַס). נעבען טויער אויף וואָלבאָרסקאַ 18 איז פלוצלינג געשטאָרבען די 9-יעהריגע שפּרינצע ווייסמאַן. דעם קערפּער האָט פּאָליציי פערזיכערט אויפ'ן אָרט.

(איבערגעפאָהרען פון אַ וואָגען). אויף זגערזשער איז איבערגעפאָהרען געוואָרען פון אַ וואָגען דער 11-יאָהריגער אהרן קאָזלאָווסקי פון פּייפּערס גאַס 11 און איז פערוואונדעט געוואָרען אין קאָפּ. פּאַגאָטאָווע האָט איהם ערטיילט הילף.

משה אהרן אָקסענבערג.

אין באָד ווילדונגען (דייטשלאַנד) איז שבת אין עלטער פון 64 יאָהר געשטאָרבען דער בעקאַנטער היגער סוחר און הויז-בעזיצער משה אהרן אָקסענבערג. דער פערשטאָרבענער איז געווען אַ יליד פון קאָנסק און מיט 42 יאָהר צוריק האָט ער געגרינדעט אין לאָדז זיין בעקאַנט קאָנפעקציע-געשעפט. אַלס סאָלידער און ערענהאַפטער סוחר האָט ער זיין אונטערנעהמונג שטאַרק ענטוויקעלט און איז געווען איינער פון די גרינדער פון היגען קאָנפעקציאָנערען-פערבאַנד. אין דעם דאָזיגען פערבאַנד האָט ער געאַרבייט לאַנגע יאָהרען און שפּעטער געווען פּרעזעס פון ראַט פון דער קאָנפעקציאָנערען באַנק. אחוץ דעם האָט דער פערשטאָרבענער אַנטיילגענומען אין אַלע כמעט היגע געזעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס.

זיין טאַש איז שטענדיג אָפען געווען פאַר ליידענדע און נויטבעדערפטיגטע.

זאָל איהם די ערד גרינג זיין.

נייע פּרעמיערע

אין רעווי-טעאַטער „קאַזינאָ".

די נייע פּרעמיערע אין רעווי-טעאַטער „קאַזינאָ", וועלכע איז פאָרגעקומען שבת אָוונט א. נ. „און איך, הער, אויך" האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם און איז אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג. דער נייער פּראָגראַם בעשטעהט פון 2 טיילען און ענטהאַלט 15 גלענצענדע רעווי-נומערן, וואָס אָטעמען מיט פרישקייט, לעבעדיגקייט און זאָרגלאָזער פרייד. בעזונדערס פיין ווערען אויסגעפיהרט די נומערן: „אַ מענש איז נישט פון האָלץ", „דער שניידער פון דער פּעפּער-גאַס", „דאָס געריכט", „סאַניטאַר אינספּעקציע" מיט די אונפערגלייכליכע קאָמיקער גראַשינסקי און באַראַנסקי אין די הויפּטראָלען. אויך די שוישפּילערינס מאַריאַ קאַרסקאַ און יאַנינאַ מאַכערסקאַ רופען אַרויס בעגייסטערונג ביים פּובליקום מיט זייער שטימונגס-פולען זינגען און אינטערפּרעטירען ראָמאַנסען און ליבעלידער. צום ערפאָלג פון דער גלענצענדער רעוויע, העלפט אויך מיט דער פּאָרטרעפליכער באַלעט פון די 10 גירלס אונטער דער ליטונג פון דער טענצערין אַננאַ זאַבויקינאַ.

היינט און טעגליך קומען פאָר אין „קאַזינאָ" 2 פאָרשטעלונגען 8 און 10 אָוונד.

פון פּוילישען טעאַטער.

נעכטען איז אין מאַגיסטראַט פאָרגעקומען די לעצטע קאָנפערענץ וועגען בענייען דעם טעאַטער-קאָנטראַקט אויפ'ן סעזאָן 1928|29.

אין דער קאָנפערענץ האָבען אַנטייל-גענומען מצד דער שטאָט פּרעזידענט זשעמיענצקי און ד"ר וויעלינסקי און דירעקטאָר גאַרטשינסקי. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָיעקט פון אַ קאָנטראַקט, וועלכער דאַרף בעשטימט ווערען אויף דעם פּלענום פון שטאָט-ראַט.

אין קאָנטראַקט זענען פאָרהאַן אַ רייהע נייע פּונקטען, צווישען אַנדערע 40 טויזענד זלאָטעס' פון זיי זענען 20 טויזענד בעשטימט אויף גאַזשע פאַר די טעאַטער-אָנגעשטעלטע אויף די זומער-חדשים.

צום סוף זענען בעפרייט געוואָרען פון שטייער די נאָכמיטאָג-פאָרשטעלונגען. די פאָרשטעלונגען פאַר דער אינטעליגענץ און פאַר די פעראיין-מיטגלידער. אויך די פאָרשטעלונגען פון די בעגענווערטיגע פּוילישע אויטאָרען, וועלכע זענען נאָך נישט געשפּילט געוואָרען.

מאַרק שוואַרץ אין לאָדז.

פון פּאַריז איז צו גאַסט געקומען דער לאָדזשער בעוואוסטער קינסטלער מאַרק שוואַרץ.

דער קינסטלער האָט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאַקציע און דערצעהלט וועגען זיינע רייזעס איבער דער וועלט, וועגען זיינע לעצטע אויסשטעלונגען אין בערלין, קעלן, דיסעלדאָרף א. ד. גל. און וועגען זיינע פערשידענע בעגעגענישען.

דער קינסטלער איז שטאָלץ מיט לאָדז. ווען ער טרעפט ערגיץ אַ גרויסען קינסטלער, פרעגט ער איהם שוין אַפילו נישט, ער ווייסט, אַז עפּעס אַ שייכות האָט דער מענש מיט לאָדז: ער שטאַמט פון לאָדז, אָדער ער האָט אַ שטיקעל צייט געלעבט אין לאָדז און לאָדז האָט אויף איהם, אויף אַ געוויסען אופן, געווירקט, אָדער דורכגעפאָהרען דורך לאָדז און עס האָט געמאַכט אויף איהם אַן'איינדרוק א. ד. גל.

מאַרק שוואַרץ רעכענט אויס אַ גאַנץ לאַנגען צעטעל מיט קינסטלער, לאָדזער געבוירענע, אַרטיסטען, שריפטשטעלער, דיכטער, זשורנאַליסטען. און עס ווייזט זיך אַרויס: אמת! לאָדז האָט אַרויסגעשיקט אויף דער וועלט אַ סך אינטעלעקטועלע כוחות; אָט די שטאָט פון די „קאַמגאַרנע מוחות". וועמען מען פלעגט רופען לאָדז, האָט ענטוויקעלט שוין גאָר נישט קיין „קאַמגאַרנע קעפּ און נשמות".

עס געפעלט איהם אין לאָדז די שמאָלע געסלעך, ווי עס ווייזט זיך אויס, אַז דער טראַמוואַי וועט באַלד אַרויפליהען אויף'ן טראָטואַר, די לעבעדיגקייט אין בעוועגונג, אַפילו דאָס, וואָס עס פאָהרט פלוצים אַרויס פון אַ טויער אַ גאַנץ גרויסער וואָגען מיט גאַנץ גרויסע פערד.

דער קינסטלער וועט האָבען זיין אויסשטעלונג איצט אין קראָקאָ.

אין לאָדז און אין זגערזש ביי זיינע עלטערן, וועט דער קינסטלער פערברענגען עטליכע וואָכען

אין אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטרקאָווער 307); ס. האַמבורג (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 4); י. שיטקעוויטש (קאָפּערניק 25); א. כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10); און אַ. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10).

שפּענדע פאַר דער באַראָכאָוו-שול.

ביים אויסגלייכען אַ סכסוך האָט ה' מ. איידעלשטיין געשפּענדעט פאַר דער באַראָכאָוו-שול 10 זל. דאָס געלד איז אָפּגענומען אין דער רעדאַקציע.

דער גרויסער טעאַטער-אָוונד

אין „פילהאַרמאָניע".

עס איז ערשט אינגאַנצען איין טאָג ווי עס איז בעוואוסט געוואָרען, אַז קומענדע וואָך וועט אין „פילהאַרמאָניע" איינגעאָרדענט ווערען אַ גרויסער יודישער טעאַטער-אָוונד, און שוין איז ביי פיל פון טעאַטער-פּובליקום ענטשטאַנען די פראַגע אויב דער אָוונד וועט ווירקליך זיין אַזוי אינטערעסאַנט.

אויף דער דאָזיגער פראַגע איז גענוג צו ענטפערן דערמיט, אַז דאָס פּראָגראַם פון אָוונד וועט זיין אַ שפּיגעל פון דעם אַלעם, וואָס דאָס יודישע טעאַטער איז דורכגעגאַנגען אין פערלויף פון די בער 50 יאָהר וואָס עס עקסיסטירט.

רעפעראַטען, דערונטער אַ בעזונדערס אינטערעסאַנטער בעריכט וועגען יודישען טעאַטער אין דער גאַנצער וועלט פון רעדאַקטאָר פון „לעקסיקאָן פון יודישען טעאַטער", זלמן זילבערצווייג, סצענקעס, מאָנאָלאָגען, לידער, קופּלעטען און טענץ פון די ערשטע יודישע פּיעסען ביז די סאַמע לעצטע. מיט איין וואָרט — פאַר די אויגען און אויערן פון די צוקוקער און צוהערער וועט דורכגעהן אַ בילד פון 50 יאָהר יודיש טעאַטער איבער דער גאַנצער וועלט.

אַזאַ אָוונד קאָן נאָר געגעבען ווערען צו אַן'אויסערגעוועהנליכער געלעגענהייט, און דאָס איז טאַקע איצט לכבוד דעם „לעקסיקאָן פון יודישען טעאַטער" — דאָס בוך וועגען יודישען שוישפּילער אין דער גאַנצער וועלט.

צוליב דעם וואָס עס איז צו ערוואַרטען, אַז דער „פילהאַרמאָניע"-לאָקאַל וועט נישט זיין גענוג פאַר'ן גאַנצען יודישען טעאַטער-פּובליקום פון לאָדז האָט דער קאָמיטעט פון אָוונד בעשלאָסען שוין היינט אָנצוהויבען דעם פערקויף פון די בילעטען אין דער קאַסע פון „פילהאַרמאָניע" כדי דאָס פעראינטערעסירטע פּובליקום זאָל זיין געזיכערט צו קאָנען בעזוכען דעם דאָזיגען אינטערעסאַנטען טעאַטער-אָוונד.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע
און נערווען-קראַנקהייטען.
נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוונד.

די נייע פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען אַרבייטס-אָפּמאַכען.

בנוגע די אופנים פון אויסצאָהלען דעם אַרבייטס-לוין

אין זעהר אינטערעסאַנט צו דערמאָנען דעם אַרטיקעל 22, לויט וועלכען דער אונטערנעהמער איז פעראָפּליכטעט אויסצוצאָהלען דעם אַרבייטער דעם שולדיגען אַרבייטס-לוין דווקא אין באַרעס-געלט. ווי באַלד דער אַרבייטער האָט בעקומען אויסגעצאָהלט אַרבייטסלוין מיט וועקסלען, קופּאָנעס, באָנעס, סחורות און אַנדערע ווערטען, קאָן ער זיך נאָכאַמאָל מאָהנען זיין חוב אַלס איינס, צי דער אַרבייטער האָט שוין די בעקומענע זאַכען רעאַליזירט אָדער נישט. די ווערטען, וואָס געפינען זיך אָבער נאָך ביי איהם, ווערען אין אַזאַ פאַל אָפּגענומען לטובת בילדונגס-צוועקען.

יעדער אונטערנעהמער איז פעראָפּליכטעט צו פיהרען אויסצאָהלונגס-ביכער פווענטועל אויסצאָהלונגס-ליסטעס, די אונטערנעהמער, וועלכע בעשעפטיגען מעהר, ווי 4 אַרבייטער, מוזען אין משך פון 7 טאָג יעדען אַרבייטער אַרויסגעבען אומזיסט אַן אָפּרעכנונגס-ביכעל.

דער אַרבייטסלוין מוז אויסגעצאָהלט ווערען פּינקטליך צום אָפּגערעדטען טערמין אין געגענפאַל האָט דער אַרבייטער דאָס רעכט אויפצומאָהנען דעם פערלעגענעם חוב מיט פּראָצענט אין דער הויך פון 2 ביז 3 מאָנאַטליך.

דער אונטערנעהמער האָט נישט קיין רעכט צו נעהמען ביים אַרבייטער פּראָצענט פאַר די ערטיילטע איהם הלוואות אָדער געגעבענע זשירעס.

דער אונטערנעהמער מוז אַראָפּרעכנען פון אויסגעצאָהלטען אַרבייטס-לוין אין דער פולער מאָס: דאָס דירה-געלט פאַר דער ערטיילטער וואוינונג און אויסגאַבען פאַר בעהייצונג און בעלייכטונג, די געזעצליכע שטייערן און בייטראַגען אין די פעסט געשטעלטע נאָרמען.

וואָס שייך דאָס סעקוועסטרירען דעם אַרבייטס-לוין אויפ'ן סמך פון געריכטס-אורטיילען, דאַרף די צינז'משפּט'ען סומע אַזוי פונאַנדערגעלייגט ווערען אַז די אַראָפּגענומענע ראַטע זאָל מעהר נישט בעטרעפען ווי $^1/_5$ פון אַרבייטסלוין און ביי אַלימענטען $^3/_5$, דעסגלייכען קאָן ווערען אָפּגערעכענט פון אַרבייטסלוין די געגעבענע קאַנטעס און די פאַרגעזעהענע אין בעשטעטיגטען רעגולאַמין געלט-שטראָפען.

דאָס רעכט אויפ'ן אַרבייטסלוין קאָן נישט ווערען אָפּגעטרעטען אָדער פערזעצט.

די הויך פון אַרבייטסלוין מוז ווערען פעסטגעשטעלט, אַז נישט גילטען די אַלגעמיינע אָנגענומענע בעדינגונגען.

אויב דער אַרבייטער שטאַרבט נאָך אַ 10-יעהריגע אַרבייט אין דער אונטערנעהמונג, מוז זיין פרוי און קינדער אין משך פון אַ חודש אויסגעצאָהלט ווערען אַ'נטשעדיגונג אין דער הויך פון 2-וואָכיגען אַרבייטסלוין. אויב האָט ער געאַרבייט 20 יאָהר קומט זיין איבערגעבליבענע און דורך איהם אויסגעהאַלטענע פאַמיליע אַ 4-וואָכיגע ענטשעדיגונג.

אַנדערע קרובים האָבען דאָס רעכט צו פאָדערן נאָר אַ העלפט פון דער דערמאָנטער נאָרמע.

די פּראָצעדוראַלע און שטראָף-סאַנקציעס.

קודם כל אָנערקענט דער אַרט. 46 אַלע פּראָצעסען, וועלכע ענטשטעהן אויפ'ן באָדען פון אַרבייטס-אָבמאַך פאַר דרינגענדע און פּריאָלע אַזוי, אַז זיי מוזען זיך ענדיגען אין אַ קירצסטען טערמין. כדאי איז אויך צו בעמערקען, אַז די ווידראָקען פון אַרבייטסלוין - חובות וועלען שוין פון איצט אָן ביי עקזעקוציעס בעפאָרצוגט ווערען לגבי אַלע אַנדערע חובות.

פאַר נישט אָבהיטען די אויסגערעכענטע כללים וועלען די שולדיגע פער'משפּט ווערען צו אַ געלד-שטראָף אין דער הויך פון 10 ביז 1000 זל. עווענטועל אַרעסט.

צום סוף דאַרף בעמערקט ווערען, אַז אַלע ענצעלע אָבמאַכען, וועלכע זענען נעגען די ציטירטע כללים אָדער באַזירען זיך אויף ערגערע אַרבייטס-בעדינגונגען זענען לויט'ן אַרטיקעל 66 אומגילטיג.

י. אינפעלד.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערס אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יורידישע אָפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

גילטיג דעם 13-טען יוני 1928

7556. ש. פון זגערזש.

איהר קאָנט פאָדערען אַן'ענטשעדיגונג פאַר'ן צושאַנדען-געמאַכטען אַנצוג.

וואַרשיינליך וועט דאָס געריכט ווילענדיג פעסטשטעלען גענוי די הויך פון שאָדען און בערעכטיגטער ענטשעדיגונג, מוזען אַרויסרופען אַן עקספּערט.

7557. אַ לעזער פון פּיעטריקאָווער

איהר קאָנט דירעקט קיין שום שריט נישט אָנגעמען געגען נישט געוויסענהאַפטען ביזהעריגען לאָקאַטאָר, אַז ער זאָל פערלאָזען די דירה.

איהר דאַרפט נאָר אויסאיבען אַ דרוק אויפ'ן הויזוויירט, וועלכער איז נאָר איינציג אַליין בערופען צו אינטערווענירען וועגען אַן'עקסמיסיע.

7558. ש. ג-ג.

ס'גייט דאָ נישט אין די רעליגיעזע, נאָר אין די פערפליכטענדע מלוכה-געזעצען.

ס'מוזען דעריבער אומבעדינגט געמאַכט ווערען די זאַפּאָוויעדזשעס מיט אַ וועכענטליכער הפסקה פון יעדער אויפ'ן אָרט, וואו ס'וואוינט דער חתן.

7559. I. K. פון דער פּראָווינץ.

פאַר נישט אָנווייזען דער מאַכט דאָס אָרט, וואו ס'בעהאַלט זיך אויס אַ געזוכטער דורך דער פּאָליציי פערברעכער קאָן מען צוציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט אַלע פּערזאָנען, אַ חוץ דיינע עלטערן, פרוי, ברידער און שוועסטער.

7560. ל. ב. פון באַלוט.

מעג די פרוי האָבען געגעבען איהרע ערקלערונגען אָהן אַ שבועה, קוים האָט דאָס געריכט איהר אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער פעראַנטוואָרטליכקייט און דראָהענדער שטראָף, קאָן מען זי שוין בעשטראָפען פאַר פאַלש שווערען.

די שאַרפקייט פון דער שטראָף איז אָפּהענגיג פון אומשטאַנד, אויף וויפיל דאָס עדות-זאָגען האָט בעאיינפלוסט אָדער געקענט בעאיינפלוסען דאָס געריכט.

7561. אַ סוחר פון נאָוואָמיעסקאַ.

דאָס צוריקשטעלען דעם פערשפּעטיגטען טערמין צו דערלאַנגען אַן'אַפּעלאַציע איז אָפּהענגיג אויסשליסליך פון דעם אומשטאַנד צוליב וועמענס שולד די פערשפּעטיגונג איז פאָרגעקומען.

די דעציזיע אין דעם פּרט קאָן מען פערקלאָגען אין משך פון 2 וואָכען אין אַפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשאַ.

7562. אַ. פּרזשעדבאָרסקי.

קיין צייטווייליגע עקסמיסיע איז נישט פאַרהאַן.

7563. אַ לעזער פון גייערס מאַרק.

דער אויסגעקויפטער פּאַטענט פאַר'ן צווייטען האַלבען יאָהר איז ערשט גילטיג פון 1 יולי. קוים צפּענט איהר דאָס געשעפט פריער, קאָנט איהר צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר האַנדלען אָהן אַ פּאַטענט.

ווי אַזוי זיך אויסלערנען שפּראַכען
אָהן אַ לעהרער און אָהן לעהר-ביכער.

די טענ האָבען די פאָרשטעהער פון דער וואַרשאַווער פּרעסע זיך בעקאַנט מיט אַ זעהר וויכטיגער ערפינדונג: אַ מיטעל, ווי זיך אויסצולערנען פרעמדע שפּראַכען מיט דער הילף פון גראַמאָפאָנישע פּליטען.

די פאָרטרעטערשאַפט פון לאָנדאָנער „לינגואַפאָן־אינסטיטוט“ אין וואַרשאַ (טרעמבאַצקאַ 11) האָט דעמאָנסטרירט די ערשטע לעקציעס פון 6 פרעמדע שפּראַכען. די אודיטאָריע איז געזעסען אין צימער און גאָכגעשפּירט וואָרט־ביי־וואָרט די לעקציע, וועלכע איז איבערגעגעבען דורך דער פּליטע פון מויל פון אַ געבוירענעם ענגלישען, פראַנצויזישען צי דייטשען פּעדאַגאָג. די אויסשפּראַך און אַקצענט זענען עכטע און ריינע, וואָס עס גיט דעם שילער אַ מעגליכקייט אויך צו פיהלען די שפּראַך.

צו די שפּראַך־פּליטעס ווערען צוגעגעבען האַנדביכער מיט אַלע 30 לעקציעס פון יעדער שפּראַך, צונויפגעשטעלט דורך די בעסטע פּעדאַגאָגען. די מעטאָדע איז זעהר אַ לייכטע, דער שילער דאַרף זיך אַבסאָלוט נישט אָנשטרענגען. ער דאַרף נישט וואַרטען אויפ'ן לעהרער און איז נישט צוגעבונדען צו אַ בעשטימטער שעה, ווען ער וויל, שטעלט ער זיך אָן דעם פּאַטעפאָן; דערהערט ער נישט אַ וואָרט, אָדער ער דערפיהלט נישט דעם אַקצענט פון וואָרט — חזר'ט ער זיך איבער דעם דאָזיגען טייל פון דער פּליטע, נאָך אַמאָל און נאָך אַמאָל ביז עס פערבלייבט איהם שוין אין זכרון.

דער בעריהמטער פּעדאַגאָג פּראָפ. סטאַנקעוויטש, וועלכער איז געווען אָנוועזענד אויף דער פּרעסע־קאָנפערענץ, האָט געגעבען אַ רייהע אויפקלערונגען, פון וועלכע עס ווייזט זיך אַרויס, אַז די ערפינדונג האָט אַ גרויסען פּעדאַגאָגישען ווערט און אַז די גראַמאָפאָן־מעטאָדע וועט אויך שנעל אָנגעווענדעט ווערען אין די שולען.

דאָס דעמאָנסטרירען די שפּראַכען־פּליטען האָט געדויערט עטליכע שעה. די אָנוועזענדע פּרעסע־פאָרשטעהער האָבען אַרויסגעטראָגען די בעסטע מיינונג.

—:o:—

צווישען אַלפאָנסען, סוטענערען און גאַסען-פרויען.

דאָס בוך פון אַלבער לאָנדר, „אַ רייזע קיין בוענאָס-איירעס“.

(4 פון מ. אַשעראָוויטש.

„דו פערשטעהסט, דו נאַריש ציגעל וואָס דו ביזט?

אַזוי האָט ער צו איהר גערעדט.

און זי, דאָס „נאַרישע מיידעל“, האָט קיין מאָל נישט געטראַכט, און איינגעשטימט צו פאָהרען מיט איהם קיין בוענאָס איירעס.

און אין גאַנצען איז זי אַלט געווען נייגצעהן יאָהר...

לויט'ן געזעץ קאָן מען בעשטראָפט ווערען ווען מען ברענגט קיין אַרגענטינע אַ מיידעל, וועלכע איז נאָך קיין איין און צוואַנציג יאָהר נישט אַלט. האָט דער פּימפּ (פרויען-הענדלער) זיך געגעבען אַן'עצה און אַרויסגעקראָגען פאַר איהר די פּאַפּירען פון איהר שוועסטער, וועלכע איז געווען אַ נאָנע אין אַ מאָנאַסטיר...

אינטערעסאַנט איז, וואָס קומענדיג קיין פּאַריז, האָט דער אַלפאָנס גאָרנישט געהאַט בדעה צו קרינען „פרישע סחורה“ פאַר בוענאָס-איירעס. ער האָט נאָר געדענקט דאָרטען צו פערבלייבען און זיך איינאָרדנען ביי וואָס ס'איז נישט. מיין מיידעל אָבער, — האָט ער געזאָגט, — האָט געהאַט אַן'אַנדער מיינונג וועגען דעם.

„וועלכע מיידעל? — האָט איהם דער שרייבער געפרעגט, — די וואָס פאָהרט מיט אייך אויף דער שיף?

„ניין — האָט דער יונגערמאַן געענטפערט. — די וואָס פאָהרט מיט מיר אויף דער שיף, איז דאָך נאָך אַ ציגעל. איך מיין יענע, די פרוי מיינע, וואָס איך האָב אין בוענאָס-איירעס“.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז וויפיל מיידלעך אַן'אַלפאָנס זאָל נישט האָבען — צוויי, דריי אָדער פיר — איז צווישען זיי אַלעמאָל פערהאַן איינע, וועמען ער רופט שטענדיג „מיין פרוי“. זי איז ביי איהם די חשובסטע, די בעסטע. צו איהר בעציהט ער זיך פיינער און עדעלער ווי צו די אַנדערע; און גאַנץ אָפט טרעפט, אַז נאָכדעם ווי ער האָט שוין אָנגעזאַמעלט אַ היבשען קאַפּיטאַל, וואָס גרייכט אין די מיליאָנען און ער בעשליסט אויפצוגעבען דעם ווייסען-שקלאַפען האַנדעל און ווערען אַ „לייטישער מענש“, האָט ער חתונה מיט דער פרוי, וואָס איז ביי איהם געווען די חשוב'סטע און וועלכע האָט פאַר איהם געמאַכט מעהר געלט ווי די אַנדערע מיידלעך, וועלכע האָבען פאַר איהם געאַרבייט...

רעדענדיג וועגען דער פרוי, וואָס ער האָט אין בוענאָס-איירעס, האָט דער פּימפּ דערצעהלט דעם שרייבער, אַז זי איז זעהר אַ „פלייסיגע אַרבייטערין“, אַז זי האָט זעהר אַ גרויסע „פּראַקטיקע“ און אַז זייט זי געפינט זיך אין זיין רשות, האָט זי שוין פאַר איהם געמאַכט צוועלף הונדערט טויזענט פראַנק.

— און ווי אַלט איז זי? — האָט דער שרייבער איהם געפרעגט.

— פיר און צוואַנציג יאָהר—האָט דער חברה מאַן געענטפערט.

ער האָט דעם שרייבער פערשפּראָכען, אַז ער וועט איהם אין בוענאָס-איירעס פאָרשטעלען פאַר דער פרוי מיט דער גרויסער „פּראַקטיקע“, און ער האָט טאַקע געהאַלטען וואָרט. אין בוענאָס-איירעס האָט ער דעם שרייבער איינגעלאַדען צו זיך אַהיים אין איהם דאָרטען פאָרגעשטעלט פאַר דער פיר און צוואַנציג יאָהריגער „מאַדאַם“. און אַזוי ווי די סצענע, וואָס האָט זיך דאַן אָפּגעשפּילט, איז זעהר כאַראַקטעריסטיש פאַר דער פּסיכאָלאָגיע פון די מענשען אין יענער וועלט וויל איך דאָ איבערגעבען אַזוי ווי זי ווערט געשילדערט אינ'ם בוך.

אַ דינסט האָט געעפענט די טיר.

— וואו איז די מאַדאַם? — האָט דער בעל-הבית געפרעגט.

— זי איז איצט פערנומען — האָט די דינסט געענטפערט.

— זאָגט איהר, אַז זי זאָל זיך צואײַלען אַ ביסעל און ווערען פריי...

ווען די דינסט האָט איהם געזאָגט, אַז נאָך צוויי קליענטען וואַרטען אין פאָדערשטען צימער האָט ער בעפוילען, אַז מען זאָל זיי הייסען געהן.

עס פערשטעהט זיך, אַז זיין בעפעל איז גלייך דורכגעפיהרט געוואָרען.

די „מאַדאַם“ איז אַריינגעקומען מיט אַ שמייכעלע אויפ'ן פּנים, צוקושענדיג זיך מיט איהר „בעשיצער“ האָט זי צו איהם געהאַט אַ טענה:

— דו טרייבסט גאָר אַרויס קליענטען?

ער האָט איהר דערויף נישט געענטפערט, און גלייך פאָרגעשטעלט דעם שרייבער.

— דאָס איז מיינער אַ פריינד. זיך בעקענט מיט איהם אויף דער שיף.

נישט פערלירענדיג קיין איבעריגע רייד האָט ער איהר געהייסען זיך גלייך אָנטון און פאָהרען אין אַן'אַנדער שטאָט אָפּנעמען די מיידעל, וואָס ער האָט „געפּאַקט“ אין פּאַריז. ער האָט זיי אומיסטען אין אַן'אַנדער שטאָט איבערגעלאָזען, כדי אויסצומיידען איבעריגע אונאַנגענעהמליכקייטען ביים אַרונטערגעהן פון שיף.

די „מאַדאַם“ וועלכע איז אינגאַנצען אַלט געווען פיר און צוואַנציג יאָהר און שוין געמאַכט פאַר איהר „בעשיצער“ צוועלף הונדערט טויזענט פראַנק אַ סומע פון אַכט און פערציג טויזענט דאָלאַר — זי איז שוין אַ פּנים, געווען געוואוינט דערצו, אַז ער זאָל איהר ברענגען קאָנקורענטקעס, האָט זי צו איהם קיין טענות דערפאַר נישט געהאַט. די איינציגע זאָרג איהרע איז געווען, אויף וועמען וועט בלייבען דאָס „הויז“ ווען זי פאָהרט אַוועק אויף אַ פּאָר טעג?..

ער האָט זי בערוהיגט; זי דאַרף זיך נישט זאָרגען; ער וועט אויף די פּאָר טעג קריגען אַ "פערטרעטערין"...

דאָס האָט ביי איהר די זאָרג צוגענומען. זי האָט ביי איהם אָבער געבעטען, אַז דאָס מיידעל וואָס ער וועט אַריינגעמען אויף אַ פּאָר טעג, זאָל זיין „עפּעס אַ לייטישע“ נישט אַבי ווער.

„איך וויל נישט — האָט זי געזאָגט — אַז מיינע קליענטען זאָלען זיין געקריוודעט, ווען איך בין נישטאָ“.

ביים געזעגענען זיך, האָט זי איהם געפרעגט צי דאָס נייע מיידעל, וועלכע ער האָט געבראַכט פון פראַנקרייך, איז אַ שעדנע, און ווען ער האָט איהר געזאָגט, אַז יאָ, איז זי געווען זעהר צופרידען דערפון. „דאָס איז גוט — האָט זי געזאָגט. — איך אַרבייט פאַר דיר און זי וועט אויך אַרבייטען פאַר דיר, וועסטו ווערען נאָך רייכער, קרוין מיינע“.

(סוף קומט)

פּראָפ. קאַזיני
הויבט אָן די לעקציעס
פּל. אָל. ווישניאָוואַ-גורא

בעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַץ

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, רייכען א. אַ. וו.

אורין-אַנאַליז — 4 זל.

יודישער יונגערמאַן אין פראַנקרייך

ראַטעוועט אַרויס אַ יודיש מיידעל פון די נעגעל פון פרויען-הענדלער.

אין סאַר-בריקען (פראַנקרייך) האָט פּאַסירט פאָלגענדע געשיכטע:

אַ יודישער יונגערמאַן מיט'ן נאָמען זשאָרוש האָט זיך אַרויסגעלאָזט איבער די שטעטלעך און דערפער אַרום סאַר-בריקען צו פערקויפען אַ ביסעל סחורה און איינצוזאַמלען די וועכענטליכע צאָהלונגען. פערשטעהט זיך, אַז די בעסטע צייט פאַר דעם איז שבת נאָכמיטאָג און זונטאָג, ווען דער אַרבייטער האָט נאָך נישט אויסגעגעבען זיין פערדינסט פון דער וואָך. שפּאַצירט אַזוי דער יונגערמאַן איין שבת פאַרנאַכט, דערמאָנט ער זיך אָן בילדער פון זיין היים: ווי זיין פאָטער זיצט ביי שלוש-סעודות און ברומט מאָנאָטאָן און טרויעריג די זמירות, די מאַמע זיצט ביים פענסטער און זאָגט אַזוי האַרציג און בענקט: „גאָט פון אברהם פון יצחק און פון יעקב...”

פערגעסט ער, דער יונגערמאַן, די קונים מיט די סחורה, מיט אַלע אַנדערע זאַכען.

פלוצלינג — וואָס איז דאָס? צי דאַכט זיך עס איהם? צי איז עס אויף אַן אמת?... ער הערט קלאָר ווי אַ יונגע פרויענשטים זאָגט „גאָט פון אברהם” מיט אַ וויינענדיגען נגון; דערנאָך זינגט זי פערשידענע יודישע פאָלקס-לידער. און אַז ער קומט צו צו אַ הויז, וואו ער דאַרף טאַקע אַריינגעהן אָפּנעמען געלד, הערט ער ווי פון אַ פענסטער רייסען זיך אַרויס מיט אַ זיס-האַרציגע און וויינענדיגע שטים די ווערטער: „אַ פערבלענדעניש איז געקומען אויף מיינע אויגען”... דערנאָך האָט ער דערהערט אַ האַרצרייסענדען געוויין.

דער יונגערמאַן איז אַריינגעגאַנגען אין הויז. מען האָט איהם בעצאָהלט די וועכענטליכע סומע. ער האָט פאַרגעלעגט, אַז מען זאָל נאָך עפּיס קויפען ביי איהם. דאַן האָט ער געפרעגט:

— איך האָב געהערט עפּעס אַ מאָדנעם געזאַנג פון אייער הינטערשטען צימער. ווער זינגט עס דאָרט אַזוי ריהרענד?

— ס'איז גאָרנישט — האָבען די מענשען געענטפערט צומישט — עס זענען זיך צוזויפגעקומען אַ ביסעל יונגוואַרג, זיצט מען און מען זינגט פערשידענע לידער.

דער יונגערמאַן האָט קלאָר געזעהן פון דער צומישטקייט פון די שטוב-מענשען, אַז דאָ איז נישט קיין איינפאַכע געשיכטע, און ער האָט בעשלאָסען די זאַך נישט אָפּצולאָזען. ער האָט גענומען אויספרעגען די שכנים און מען האָט איהם דערצעהלט פאָלגענדעס:

שוין עטליכע וואָכען ווי איינער, אַ פערוואַנדטער פון יענעם הויז, איז געקומען צו פאָהרען פון פוילען. ער האָט זיך מיטגעבראַכט פון דאָרט אַ „פריינדין”, זי איז זעהר אַ שעהנע. מען האָט זי אין די ערשטע צייטען געזעהן אָפט אַרומגעהן מיט איהם. איצט איז ער אָוועקגעפאָהרען, זיצט זי גאַנצע טעג אין הויז און וויינט. צי זי בענקט נאָך די עלטערן, צי זי וויינט, ווייל זי האָט מורא, אַז דער חתן האָט זי פערלאָזט, דאָס ווייס מען נישט. אָבער די מענשען, ביי וועלכען דער חתן האָט איהר דערווייל געדונגען אַ צימער, זאָגען, אַז וויפיל זיי זאָלען זיך נישט בעטען ביי איהר, זי זאָל זיך אַביסעל דורכגעהן, ווייל זי נישט זי וועט נישט געהן אין ערגעץ איידער איהר חתן וועט קומען.

דעם יונגענמאַן איז קלאָר געוואָרען, אַז דאָ געפינט זיך אַ פערפירטע יודישע מיידעל. ער האָט זיך אויך דערוואוסט, אַז די בעלעבאַטים פון הויז לאָזען צו איהר קיינעם נישט צו, אויסער איינעם אַ פרעמדען מאַנספערשוין, וועלכער דרעהט זיך אָפט אַרום דער הויז.

דער יונגערמאַן האָט מעהר נישט געוואַרט. ער איז אַוועק צוריק נאָך סאַר-בריקען, און האָט דערצעהלט די געשיכטע אין דער יודישער קהלה.

די פאָרשטעהער פון דער יודישער קהלה אין סאַר-בריקען האָבען זיך באַלד געווענדעט צו דער פאָליציי, וועלכע האָט אַרויסגעשיקט אַ גרויסע אָפּטיילונג פאָליציאַנטען צום אָרט, וואו דער יונגערמאַן האָט אָנגעוויזען. מען איז אַריין אין הויז, אויפגעבראָכען די טיר פון דעם פערשלאָסענעם צימער, און מען האָט דאָרטען געפונען אַ יודישע מיידעל מיט געשוואָלענע אויגען פון וויינען.

דאָס מיידעל איז באַלד בעפרייט געוואָרען, אונטער דער אויפזיכט פון דער יודישער קהלה און פון דעם יודישען קולטור-פעראיין „קדימה”. דאָס מיידעל האָט דערצעהלט פאָלגענדע ריהרענדע געשיכטע:

זי איז פון פוילען, פון דער שטעטעל קשעפּיק, טשענסטאָכאָווער קרייז. איהר פאָטער, וועלכער האָט געהאַט אַ שעהן גאַלאַנטעריי געשעפט אין שטעטעל, האָט זיך גערעכענט פאַר איינעם פון די רייכסטע יודען אין קשעפּיק. אָבער אין די שלעכטע צייטען אין פוילען איז לייבעל באַמס, דער מיידעלס פאָטער, רואינירט געוואָרען, און צוזאַמען מיט'ן שטאַרקען עמיגראַציע-שטראָם האָט אויך לייבעל באַמס אויסגעוואַנדערט פון פוילען. ער האָט זיך דערמאָנט, אַז ער האָט קרובים אין אויסטראַליע. האָט ער בעשלאָסען צו פאָהרען קיין אויסטראַליע, איבערלאָזענדיג דערווייל אין פוילען זיין פאַמיליע - די פרוי און די איינציגע טאָכטער.

ווען באַמס איז אָנגעקומען אין אויסטראַליע, איז איהם, אַלס גרינעם פערשטעהט זיך, געווען די ערשטע צייט זעהר שווער. וועגען אַריבערנעמען די פרוי מיט דער טאָכטער, האָט ער דערווייל נישט געקענט טראַכטען אַפילו. די פרוי האָט דערווייל פערקויפט דאָס געשעפט, און דאָס ביסעל געלט האָט מען אויפגעגעסען. האָט זיך די פאַמיליע בעמיזט אַריבערציהען נאָך טשענסטאָכאָוו. זיי האָבען זיך אַריינגעצויגען צו דער פרוי'ס פאָטער, מאיר, אַ סטאָליער אין טשענסטאָכאָוו, און מען האָט געוואַרט אויף דער גוטער בשורה, אַז מען פאָהרט שוין קיין אויסטראַליע.

דאָס מיידעל האָט זיך דערווייל בעקענט מיט אַ יינגענמאַן, אַ דייטש, מיט וועמען זי פלעגט אָפט געהן שפּאַצירען. זי פלעגט פאַר דעם יונגענמאַן אָפּט אויסגיסען איהר ביטער האַרץ. פערשטעהט זיך, אַז דער יונגערמאַן האָט איהר פערזיכערט, אַז ער ליבט זי זעהר. ער האָט איהר געזאָגט, אַז ער איז זעהר רייך, און אויב זי וויל וועט ער מיט איהר חתונה האָבען.

דאָס מיידעל דערצעהלט, אַז זי איז געווען זעהר גערירט פון זיין גוטסקייט, און זי האָט איהם אויף אַן אמת ליב געהאַט. אָבער, ערשטענס, האָט זי נישט געקענט פועל'ן ביי זיך אַזאַ זאַך ווי חתונה האָבען מיט נישט קיין יודען. און צווייטענס, האָט זי נישט געוואָלט טוהן אַזאַ זאַך אָהן דעם פאָטער. האָט זי טאַקע געזאָגט דעם יונגענמאַן, אַז צוערשט וואָלט זי געוואָלט פאָהרען צום פאָטער קיין אויסטראַליע; דערנאָך וואָלט זי געזעהן וואָס זי האָט צו טוהן.

דער עלעגאַנטער דייטשער קאָוואַליער האָט איהר דעמאָלט אָנגעבאָטען, אַז ער וועט זי אָפּפיהרען צום טאַטען קיין אויסטראַליע, און שפּעטער, אויב זי וועט וועלען, זאָל זי מיט איהם חתונה האָבען, און אויב נישט — נישט.

דאָס מיידעל האָט זיך געשלאָגען מיט דער דעה און האָט זיך נישט געקענט בעשליסען, צי זאָל זי יאָ פאָהרען מיט דעם יונגענמאַן נאָך אויסטראַליע, צי נישט. ביז איינמאָל, זאָגט זי, האָט זי עפּיס פערלוירען די גאַנצע מאַכט איבער זיך און זי האָט איינגאַנצען פערלאָרען איהר ווילען — ער האָט זי, זאָגט זי, ווי היפּנאָטיזירט, און זי האָט נישט געהאַט קיין קראַפט ווידערצושטעהן — ער האָט איהר געהייסען פאָהרען, און זי איז געפאָהרען.

אָנקומענדיג אין דייטשלאַנד, האָט שוין דער „געליבטער” אָנגעהויבען רעדען צו איהר אַנדערע ווערטער. ער האָט איהר געזאָגט, אַז ער איז נישט אַזוי רייך, ווי זי מיינט, און אַז אויף רייזע הוצאות נאָך אויסטראַליע האָט ער נישט. אויב זי וויל פאָהרען קיין אויסטראַליע צו פאָטער, מוז זי „אַרבייטען” און זיך „פערדינען”. אַז די מיידעל האָט דערהערט דעם „געליבטענס” רייד, האָט זי גענומען וויינען און קלאָגען, אַז זי וויל צוריק אַ היים צו איהר מוטער. דער פערשוין האָט געפרובט ווירקען אויף איהר מיט גוטען און מיט בייזען. אָבער די מיידעל האָט נישט געקוקט אויף דער שאַנדע, וואָס זי וועט האָבען אויסצושטעהן איצט אין דער היים, און זי האָט נישט געקוקט אויף זיינע סטראַשונקעס, אַז ער וועט זי איבערלאָזען אָהן אַ גראָשען געלד, אַז ער וועט אַפילו צונעמען פון איהר דאָס קלייד, אין וועלכער זי געהט. און דער פערשוין האָט איינגעזעהן, אַז ער קען מיט דער מיידעל גאָרנישט מאַכען, און איבערגעגעבען זי אין אַנדערע הענד האָט ער דערווייל נאָך נישט געקענט, האָט ער זי פערשלאָסען אין אַ שטוב ביי אַ פויער לעבען סאַר-בריקען.

די פאָליציי האָט אַרעסטירט דעם פויער, וואָס האָט ביי זיך געהאַלטען פערשלאָסען דער מיידעל, און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער האָט נישט קיין שייכות צו דער געשיכטע. ער ווייס נאָר, אַז ער האָט אַ מיידעל, וועלכע איז געוואָרען אומטריי איהר חתן, און זי וויל פון איהם אַנטלויפען.

אויך דער יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך אַרום דעם מיידעל געדרעהט, איז נישט דער אמת'ער פערשוין. ער איז נאָר יענעמ'ס אַן אַרויסהעלפער. דער ריכטיגער מחותן איז מיט עטליכע טעג פריהער געפאָהרען נאָך אַלזשיר וועגען „געשעפטליכע” אָנגעלעגענהייטען. די פאָליציי פערפאָלגט איהם און מסתמא וועט ער שוין איצט אויפהערען צו שפּילען זיינע „ליבעס”.

די יודישע קהלה פון סאַר-בריקען האָט דאָס מיידעל אָפּגעשיקט צו איהר מוטער אין טשענסטאָכאָוו.

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען- און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין דער לעטשניצע זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. RACHELA LEWI
פאַר קינדער-קראַנקע
פּאַנסקאַ 24, טעל. 42-72.
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr med. ST. HEINRICH
WIŚNIOWA GÓRA
WILLA KACZOROWSKIEGO
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען.

איינער...

(ענדע פון 3-טע זייט)

ער נעהמט אַרויס און זאָגט אָפען — איך געהער זיך נישט אָן צו פּאָליטיק און לאָז זיך נישט טאַרלען פון ליטוואַקאָוו.

דאָס איז דאָך דאָס נאַטירליכסטע פאַר יעדען מענשען בפרט פאַר אַ דיכטער.

מען קען מאַכען, אַז אַ געוויסע צייט זאָלען מיליאָנען מענשען עסען דאָס זעלביגע ברויט, טראָגען דיזעלביגע מלבושים און וואוינען אין גלייכע וואוינונגען, מען קען אָבער בשום אופן נישט מאַכען, אַז די דאָזיגע מיליאָנען מענשען זאָלען דענקען גלייך און פיהלען גלייך.

א מושב זקנים וואָלט פון דער לעבעדיגער וועלט געוואָרען, ווען אין אַ שעהנעם פריה-מאָרגען זאָלטען אַלע אָנגעהויבען צו דענקען גלייך, אין אַלע מוחות איין געדאַנק און אין אַלע הערצער איין געפיהל.

איך וויל, חלילה, נישט זאָגען, אַז אַלע יודישע שריפטשטעלער, וואָס ווענדען אָן זייערע בליקען צו מאָסקווע, זענען נישט עהרליך און נישט אויפריכטיג, געוויס זענען דאָ זעהר אויפריכטיגע קאָמוניסטען צווישען זיי, אָדער סתם אַזוינע וואָס האָבען סימפּאַטיעס מיט פיל זאַכען, וואָס ווערען דאָרט געטאָן פאַר דער יודישער בעפעלקערונג.

אָבער קרוינען אַ פּאָליטישען צענזאָר פאַר דעם וואָרט-פיהרער פון דער יודישער קולטור, זאַלבען אַ גאַלינגען פּאַרטיי-טוער'ל פאַר'ן פּוסק פון ליטעראַטור און שריפטשטעלער, איז שווער אַפילו פון דעם קאָמוניסטישען שטאַנדפּונקט.

איז שלום אַש'ס אויפברויז אין מאָסקווע געגען דעם נאָגענדיגען ליטוואַקאָוו אפשר אַן אָנהויב פון אַ שטיקעלע אויפשטאַנד געגען אַ טויטער האַנד, וואָס האָט זיך שווער אַוועקגעלעגט אויף דער יונגער יודישער ליטעראַטור אין רוסלאַנד.

אפשר וועלען די דאָרטיגע זיך אָננעהמען מיט מוט און אָבטרייסלען פון זיך דן דאָזיגע טויטע האַנד.

עס זענען דאָרט אויפגעקומען אַזעלכע פרישע, אַזעלכע שטורעמדיגע און זאַפטיגע טאַלאַנטען און זיי דאַרפען האָבען אַ ליכטיגע זון איבער זייערע קעפּ, אַ גוטען שמייכעל פון בלויע הימלען.

איך וועל מיט פערגעניגען לייענען פּראָלעטאַרישע ליטעראַטור, ווען זי וועט געשאַפען ווערען פריי, ווען זי וועט אַרויסשפּראָצען פון דעם ריכטערישען געמיט און זי וועט גענעהרט ווערען פון איהרע איינענע זאַפטען, ווייל זי וועט זיין עכט.

אָבער פּראָלעטאַרישע ליטעראַטור אונטער דעם קאַנטשוק פון אַ צענזאָר איז קיין ליטעראַטור נישט.

און איצט ווען מען האָט זיך אָנגעהויבען צו בונטעווען געגען קריטיק, האָט דער ערשטער שטיין בעדאַרפט פאַלען אויף אַ קריטיקער-קאָמיסאַר און נישט אויף איינעם, וואָס טוט זיין אַרבייט ווי ער קען, אָבער מיט עכטער פרומקייט און איבערגעגעבענקייט.

די רוסישע ליטעראַטור האָט אָנגעהויבען צו אָטעמען פרייער פאַר די לעצטע יאָהרען און די פרומסטע קאָמוניסטען זעהען אין דעם קיין געפאַהר נישט; פאַר וואָס זאָל די יונגע יודישע ליטעראַטור נישט בעפרייט ווערען פון דער פּאָליטישער טייטעל, וואָס אַן'אָבגעלעבטער משכיל האַלט אין האַנד?

שלום אַש האָט עס דערפיהלט אויף זיך און איז אויפגעשפּרונגען אַ דערשראָקענער. לאָמיר האָפען, אַז די אַנדערע שריפטשטעלער, וואָס לעבען אין רוסלאַנד און דאַרפען אָנקומען צו די הסרים פון דעם צענזאָר ליטוואַקאָוו, וועלען סוף כל סוף זיך אויך אָננעהמען מיט מוט און וועלען שלום אַש'ס גוטען אָנהויב פיהרען ווייטער.

און זאָל די יונגע יודישע ליטעראַטור אין רוסלאַנד דערלייזט ווערען פון אַ טרוקענעם זלידנעם צענזאָר. (מאָרגען-זשורנאַל).

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

32) (ראָמאַן).

סאַלאָמעאַ איז אָבער געווען העכער און קרעפטיגער פון ראָבערטס שוועסטער, האָט זי זיך לייכט בעפרייט פון איהרע קלעמען, און אַליין אָנגעהויבען מיט'ן גאַנצען כוח צו ווערגען איהר געגנערין.

דער קאַמף האָט נישט לאַנג אָנגעהאַלטען: סעסיל איז אַנידערגעפאַלען, נאָכשלעפּענדיג נאָך זיך סאַלאָמעאַ'ן.

אויף די טרעפּען האָבען זיך דערהערט שריט.

דאָס איז געגאַנגען וויליאַם.

מאַכען לאַנגע שהיות האָט מען נישט געטאָרט, איז סאַלאָמעאַ אַריינגעשפּרונגען אין סאַלאָנדעל, אַרויסגענומען פון טיש-קעסטעל סעסיל'ס רעוואָלווער, און מיט אַ מערקווירדיגער גלייכגילטיגקייט זיך געשטעלט וואַרטען אויף וויליאַמס אַריינקומען.

עס האָט זיך דערהערט אַ שאַרפער קלאַפּ, און וויליאַם איז מיט אַ קרעכץ אַנידערגעפאַלען אויפ'ן רוקען.

— קאָנסט שרייען ביז מאָרגען! — האָט סאַלאָמעאַ אויסגערופען.

זי האָט אַריבערגעשפּריזט איבער זיין פונאַנדערגעלייגטען קערפּער, וואָס איז געלעגען לעם דער אומבעוועגליכער סעסיל, וועלכע האָט נישט אַרויסגעוויזען קיין סימנים פון לעבען.

דערנאָך האָט זי האַסטיג אָנ'עפען געטון אַ פענסטער און אַרויסגעשפּרונגען אינדרויסען.

זי האָט זיך בעמיהט אויסצומיידען דעם אויטאָ, כדי דער שאָפער זאָל זי נישט בעמערקען, און אַביסעל ווען זי איז אָפּגעגאַנגען ווייטער, האָט זי זיך אַריינגעזעצט אין אַ דראָשקע און צוגעפאָהרען צום האָטעל.

ראָבערט האָט שוין אויף איהר לאַנג אומרוהיג געוואַרט.

— ווייסטו כאָטש, מיין טייערסטער, ס'אַראַ טשיקאַווע שוועסטער דו האָסט? — האָט זי אַ זאָג געטון — קודם האָט זי מיך געסטראַשעט מיט אַ רעוואָלווער, און דערנאָך האָט זי מיך געפּרובט דערשטיקען... איך האָב זיך פון איהר קוים בעפרייט, און האָב דעם איינדרוק, אַז איך האָב איהר אַביסעל פערקרימט דעם קאָפּ, און געמאַכט אַ שטיקעל לאָך אין דער ברוסט פון אַ געוויסען וויליאַם, אַ יונגענמאַן, וואָס לעבט מיט איהר...

— האָסט גאָלדענע הענד, מיין טייערע, און דו אַרבייטסט אָפּ אַ ריין שטיקעל אַרבייט...

— און דו, וואָס טוסטו איצט?

— זעהסט דאָך, איך פּאַק איין די זאַכען. מיר פאָהרען אָפּ פון דאַנען מיט'ן ערשטען צוג.

אין אַ פּאָר טעג שפּעטער איז שוין ראָבערט מיט סאַלאָמעאַ'ן געווען אין ביאַרריץ.

עס איז געווען אַזאַ צייט, ווען די געזעלשאַפט דאָרט בעשטעהט ס'רוב פון שפּאַניער, ענגלענדער און רוסען קומען עטוואָס שפּעטער.

ראָבערט האָט אָנגעוואָרען זיין הויפּט-געהילף, די רעכטע האַנד — האַררי זיירשנור'ן, און אַפילו געפונען פאַר צוועקמעסיג נישט מיטצונעהמען מיט זיך די ברידערלעך ליפּמאַן.

איידער ער איז אַרויסגעפאָהרען פון מאָנטע-קאַרלאָ האָט ער זיי בעצאָהלט פאַר זייער אַנטייל אין זיינע עסקים.

די ביידע ברידער זענען מיט עטליכע צעהנדליג טויזענד פראַנק אָפּגעפאָהרען „מאַכען אַ לעבען” אין שפּאַניען און אין איטאַליען.

אין ביאַרריצער קאַסינאָ האָבען דער באַראָן און באַראָנעסע אייזעלשטאַט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם.

די עלעגאַנץ און געשיקטקייט פון איהם, און די אויסערגעוועהנליכע שיינקייט און צאַרטקייט פון איהר האָבען פעראינטערעסירט דאָס ברייטע פּובליקום, וואָס האָט מחמת זאַטקייט און פוסטעפּאַסטקייט נישט געהאַט קיין אַנדערע אָביעקטען פאַר אינטערעס.

ראָבערט האָט אויפמערקזאַם שטודירט די שטאַם-געסט פון קאַסינאָ, און נאָר שנעל איז פאַר איהם קלאָר געוואָרען, אַז נישט-אַכטענדיג אויף דער גרויסער צאָהל שפּילער, האָט מען דאָ נישט געקאָנט נתעשר ווערען...

—מיר זענען אַהער צופריה געקומען, — האָט ער געזאָגט סאַלאָמעאַ'ן — וועלען מיר דאָ זיך אַביסעל אויסרוהען אַלס טוריסטען, איינשטילען אונזערע נערווען, און צוואַרטען אויף אַ בעסערען מאָמענט.

זיי האָבען וועניג אינטערעסירט די געוועהנליכע אויספלוגען אין דער סביבה פון ביאַרריץ, און זיי האָבען עטליכע טעג אַרומגערייזט באַיאָנאַ, סאַן-זשאַן-דע-ליוז, קאַמבאָ און סאַן-סעבאַסטיאַן.

יעדען אָוונד פלעגען זיי אויף אַ שעה צוויי אַריינקומען אין קאַסינאָ, כדי צו בעקענען זיך מיט מענשען און „מירות”.

זיי האָבען געלעבט די צייט זאָרגלאָז, ווי די פייגעל.

פּלוצים אָבער איז זייער רוה געשטערט געוואָרען צוליב'ן אָנקומען פון אַן אומבעקאַנטען, וועלכען זיי האָבען אָנגעהויבען אומעטום צו טרעפען.

עס האָט אַפילו אָנגעהויבען צו מאַכען דעם איינדרוק, אַז ער בעמיהט זיך צו זיין אַן עדות פון זייער טאָג-טעגליכען לעבען.

— ס'קאָן זיין, ס'איז אַ צופאַל! — האָט ראָבערט געטענה'ט.

— און איך מיין, אַז דאָס איז אַ שליח פון דיין ליבהאַרציגער שוועסטער. — האָט סאַלאָמעאַ איהם געגעבען צו פערשטעהן.

עפּיס איינמאָל אין אַן אָוונד האָט ראָבערט אין אַ שפּאַס געקויפט אַ באַנק פאַר הונדערט פראַנק.

אָבער ווי נאָר ער האָט פערנומען אַן אָרט אין צענטער טיש געגען דעם קרופּיע, האָט ער תיכף בעמערקט יענעם אומבעקאַנטען פערשוין, וועלכער האָט זיך אַוועקגעשטעלט הינטער דעם קרופּיע און זיינע בליקען האָבען זיך, ווי צוגעשמירט צום באַנקיר'ס יעדער בעוועגונג.

— ס'איז בלי ספק אַ פּאָליציי-אַגענט, — האָט ראָבערט אַ טראַכט געטון, און איך האָב איהם סעסיל'ן צו פערדאַנקען.

(פאָרטזעצונג קומט).

לויט די הוצאות איז פוילן א אגראר-לאנד
לויט די הכנסות — א יודיש לאנד.
רעדע פון דעפ. הארטגלאס אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סיים.

ווארשא, 12 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז ווייטער געפיהרט געווארן די רעבאטע איבער'ן בודזשעט פון יוסטיץ-מיניסטעריום.

דעפ. וואליניץ (ווייזרום) האט פארגעלעגט אפצווארפען דעם בודזשעט.

דעפ. מאצקעוויטש (איינסעל) פאלעמיזירט מיט דעפ. טראמפטשינסקי. ער האלט, אז ביי טראמפט. איז נאך געבליבען די קנעכטישע פסיכאלאגיע, וועלכע ריקטירט צו בעקעמפען די מלוכה.

דעפ. ביסנער (כ. ר.) אפעלירט, אז אין פוילען זאל וואס גיכער צוריקגעשטעלט ווערען די גערעכטיקייט.

דעפ. ווירלער (איינסעל) פאלעמיזירט אויך מיט טראמפטשינסקי'ן.

דעפ. בראראצקי (פיאסט) ווייזט אן, אז אין פוילען עהרט מען נאר די קאנסטיטוציע, אבער אויף שריט און טריט ווערט זי פערגעוואלטיגט. די אונאפהענגיגקייט פון די ריכטער שטעהט אונטער א פראגע-צייכען.

נאך די רעדעס פון דעפ. קארזא (ווייזרום) און יאן פילסודסקי (איינסעל) נעהמט א ווארט דער יוסטיץ-מיניסטער מישטאוויטש, וועלכער ענטפערט אויף די פארווארפען, וואס זענען געמאכט געווארען זיין רעסארט.

דער סיים איז דאן צוגעטראטען צו דער דע-באטע איבער'ן

בודזשעט פון פינאנץ-מיניסטעריום.

נאכ'ן רעפעראט פון דעפ. קושיושאנאווסקי האט גערעדט דעפ. סנאפטשינסקי (איינסעל), וועל-בער פאדערט, עס זאלען רעוויזירט ווערען די קאנ-צעסיעס.

עס נעהמט דאן א ווארט דער פינאנץ-מיניס-טער טשעכאוויטש, וועלכער פיהרט אויס: 1. די וואלוטע אין לאנד האלט זיך איצט אויף א פעס-טען יסוד, 2. עס וועט מוזען פערשטארקט ווערען די שרויף אויפ'ן פערמעגען-שטייער, ווייל מ'מוז בע-קומען מיטלען אויף דער 15-פראצענטיגער הוספה פאר די בעאמטע. צו דער הערבסט-סעסיע וועט די רעגירונג ארייננטראגן דריי געזעץ-פראיעקטען וועגן נייע שטייערן.

עס בעקומט דאן א ווארט

דעפ. הארטגלאס

וועלכער זאגט:

אויב מ'זאל נעהמען דעם בודזשעט אויף דער זייט פון די הוצאות — דאן איז פוילען א ריין אגראר און קריסטליך לאנד. ווען מ'נעהמט אבער די הכנסות, דאן איז פוילען א ריין - יודיש לאנד. די שטאט, די יודען זענען דער קוואל פון שטייערן. 15 מיליאן מאן פון דער בעפעלקערונג, די פויערים זענען בעפרייט פון הכנסה-שטייער. פון די דירעקטע שטייערן ווערען 68 פראצ. געצאהלט דורך דער שטאט, ד. ה. דורך יודען. אויך בנוגע די אונדי-רעקטע שטייערען ווערט די שטאט בא'עולה'ט, ווייל הגם די פויערים-מאסע איז גרעסער, איז אבער די קאנסומפציע פון דער שטאט גרעסער.

אמאל פלעגט די שליאכטע וועלען געבען דעם קעניג געלד, אבער ריגען האט זי נישט געוואלט. היינט איז עס אנדערש. אין הלכות פון רינגען, וואלט יעדער נישט-יוד געדארפט בעקומען א „ווירטוטי מיליטארי", אין הלכות פון צאהלען — וואלט יעדער יוד געדארפט קריגען א „פאלאניא רעס-טיטוטא".

מיט דעם אומזאץ-שטייער ווערט בעגאנגען א פילפאכיגע עולה. די עולה איז נישט אינ'ם שטייער גופא, נאר אין דעם, וואס דער שטייער מוז געצאהלט ווערען עטליכע מאל.

אזא לאגע, פיהרט אויס דעפ. הארטגלאס, איז אונמעגליך, ס'איז אונמעגליך, אז 3 מיליאן יודישע בעפעלקערונג זאלען צאהלען פאר אלעמען. פון אזא ריין-אנטיסעמיטישער פאליטיק מוז די יודי-שע פארשטעהערשאפט ציהען די קאנסעקווענצען. די שטעלונג פון יודישען קאלא צום בודזשעט וועט פארמולירט ווערען בעת דער אפשטימונג.

עס האט נאך גערעדט דעפ. ראיא, וועלכער האט זיך אויך ארויסגעזאגט פאר רעווידירען די קאנצעסיעס. די אפשטימונג פון בודזשעט וועט פאר-קומען אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים.

בעזוך פון מיני. זאלעסקי אין פאריז
איינדרוק פון די געהאלטענע באנקעט-רעדעס

פאריז, 12 (ספ. טעל.) דער פוילישער אויס-ערן-מיניסטער זאלעסקי, וועלכער ווילט איצט אין פאריז, איז אויפגענומען געווארען אויף א האלב-עה'ריגער אוידיענץ דורכ'ן פרעזידענט דומערג. דאס געשפרעך האט ארומגענומען אקטועלע פא-ליטישע פראבלעמען.

אין די סאלאנען פון אויסערן-מיניסטעריום איז איינגעארדענט געווארען לכבוד זאלעסקי'ן א באנקעט. גערעדט האבען אויפ'ן באנקעט דער פרע-זידענט פון סענאט דומער, מיניסטער מארען, פאל באנקור און זאלעסקי.

אין די פוילישע פאריזער קרייזן שטרייכט מען אונטער, אז בעת זאלעסקי'ס רעדע האט גע-טראגען א בולט פאליטישען כאראקטער און האט אנגעוויזען אויף דער וויכטיגקייט פון פויליש-פראנ-צויזישען בונד און סיסטעם פון אייראפעאישען שלום, — האבען זיך די פראנצויזישע מלוכה-מענער בעגנוגענט בלויז מיט אלגעמיינע ווערטער און האבען אויסגעמיטען די פראגע וועגן צוזאמענ-ארבייט אויף אפצוהיטען די שלום-טראקטאטען.

מ'צווייפעלט אבער נישט, אז די פראקטישע פראגען זענען ארומגערעדט געווארען און די פער-טרויליכע געשפרעכען צווישען זאלעסקין מיט דו-מערג'ן, בריאנ'ען און פואנקארע'ן.

יודיש טעאטער אין זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

וויכטיג נייעס! איבערראשענדע נייעס! פריילכע נייעס!

פון שבת, דעם 16-טען, הויבען זיך אן די גאסטראלען פון די

אמעריקאנער סטארס

אבבא און הײמאן יאקובאוויטש

וואס וועט געשפילט ווערען?

לעזט אין מארגענדיגען אנאנס. לעזט אין מארגענדיגען אנאנס.

צוויי מערקווירדיגע חלומות.

ווארשא, 12. (טעלעפאניש). אין יאהר 1919 איז אברהם יצחק ראזענמאן (מילע 31) פון יאהרגאנג 1898 גענומען געווארען אין מיליטער. אין א קורצער צייט ארום, ווען ער איז געלעגען אין אויאזדאווער שפיטאל, איז ער פון דארט ענט-לאפען.

אין יאהר 1920, בעת עס איז ארויס דאס געזעץ וועגען טויט-שטראף פאר דעזערטירען, האט צו ראזענמאן, זיך געפונען אין א גרויס געפאהר. אבער איינמאל האט מיט איהם פאסירט א'אויס-טערלישער פאל: עס איז איהם צו חלום געקומען זיין פערשטארבענער זיידע און דער זיידע האט איהם געזאגט אזוי:

— אין יאהר 1892 ד. ה., 6 יאהר פאר דיין אברהם יצחק'ס געבורט, האט דיין מוטער געהאט אין זשעלעכאוו א קינד מיט'ן נאמען יעקב'ל שלמה, וואס איז נאר יונג געשטארבען. דאס קינד האט מען נישט אויסגעמאלדען פון די ביכער, און דאס איז יעצט דיין גרויס הילף!"...

א בעגאסענער מיט שווייס האט זיך ראזענמאן אויפגעכאפט פון שלאף. נישט פערלירענדיג קיין צייט, איז ער אוועק קיין זשעלעכאוו און האט צו זיין גרויסע פרייד פעסטגעשטעלט, אז דער זיידע האט אין חלום געזאגט אמת...

פארשטעלענדיג זיך אלס יעקב-שלמה, האט ער ארויסגענומען אויף זיין נאמען דאקומענטען און אזוי ווי ער איז עלטער געווארען מיט 6 יאהר, איז ער אינגאנצען פטור געווארען פון דער מיליטערישער פליכט.

גע'פטר'ט די דאגות וועגען מיליטער, האט ראזענמאן חתונה געהאט און געווארען א טאטע פון דריי קינדער.

די טעג האט אבער ווידער פאסירט מיט ראזענמאנ'ען אן אויסטערלישער פאל: דער פער-שטארבענער זיידע, וואס האט איהם אמאל אפגע-ראטעוועט פון א זיכערען טויט-אורטייל, איז איהם ווידער געקומען צו חלום און געפאדערט ביי איהם, אז אזוי ווי ער איז שוין ארויס פון געפאהר, זאל ער צוריק ווערען אברהם יצחק און לאזען צו-רוה דעם גייסט פון פערשטארבענעם יעקב'ל-שלמה.

באלד טאקי אין דערפריה איז ראזענמאן אוועקגעלאפען אין קאמיסאריאט, וואו ער האט איבערגעגעבען וועגען דער גאנצער-געשיכטע. תחילת האט מען געמיינט, אז מען האט צו-טון מיט א משוגענעם. די אויספארשונג האט אבער דערוויזען, אז ראזענמאן איז אינגאנצען נארמאל און אז ער האט ווירקליך זיך בענוצט מיט די פאפירען פון פערשטארבענעם ברודער.

ער איז דעריבער צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט און ביז'ן פראצעס האט מען איהם בעפרייט אונטער פאליציי-אי-שער אויפזיכט.

דעמאנסטראציע פון ארבייטסלאזע אין ווארשא.

ווארשא, 12. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). היינט בייטאג האט זיך פאר דער וואוילטעטיגקייטס - געזעלשאפט אויף קראקאווער פארשטאדט פערזאמעלט א גרויסע גרופע ארבייטס-לאזע, וועלכע בעקומען אונטערשטיצונגען. די אר-בייטסלאזע זענען אוועק אין א דעמאנסטראציע צום פלאץ פון מיגיסטארען-ראט. פאליציי האט די דעמאנסטראנטען פערשטעלט דעם וועג און זיי נישט צוגעלאזט צום פלאץ.

Dr. med.
NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34
tel. 59-40.
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. מאננער-שוואכקייט. נעהמט אן פון 9—5 אווענד

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספעציאליסט פאר הויט-, הארן- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, לישט און רענטגענ-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכמ. און פון 6 אווענד ביז 9 אין

לעכער מאשינאווע
ווערען אנגענומען אויסצו-נייהען צו ביליגע פרייזען
ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

Dnia 11-go czerwca został zgubiony weksel H. WAJNBERGA, wystawiony dn. 2 czerwca 1928 na sumę 200 złotych, pł. w dniu 15-go czerwca w Łodzi przy ulicy Cegielnianej 66. Weksel zostaje unieważniony. Znalazca zechce zwrócić do Heni Tłustej, Łódź, Cegielnianej 66. 847

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און וענערישע קראנקהייטען; אין ריכט-תהל איינגאנג. נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

Dr. med.
Wolf Eychner
פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 34-72
נעהמט אן אין דער לעטש יניק פיעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכמ. און דערהיים פון 8-6 אוו

עס איז נויטיג
א יונגע
פון 17-18 יאהר אין אייזען-געשעפט קאנסטאנט. 63

א האנד - נייהער
ווי אויך מיט לעכער ווערט פון זאפארט געזוכט. דרעווינאווסקא 26, זילבערגלייט.

א קוואליפיצירטער פרעסער
צו ערשטקלאסיגע מענער-מאגאזין-קאנפעקציע ווערט געברויכט ביי משה גרילאק, פולנאצנא 13.

א געוועלב
מיט 2 צימערן און קוך איז פון זאפארט איבערצוגעבען אויף נאווראט גאס. צו ערפאה-רען גדאנסקא 44, אין קאלאניאל-געוועלב.

פאסט אומזיסט!
ריין זיידענע, קינסטלערישע האנד - געמאהלטע אפאש-קעס, שאליקעס, טיכלעך, ווי אויך לאוויטשער און סוויטער-טיכלעך עמפעהלט
Leon Rubaszkin,
Kilińskiego 44.

אנאנסן אין נייעם פאלקסבלאט
האבן דעם גרעסטן ערפאלג!

וועגען דער ארגאניזאציע „ברית טרומפעלדאר".

מיר האלטען פאר אונזער חוב אויפמערקזאם צו מאכען די עלטערן פון דער יוגענד, וועלכע געהערט צו דער סקויטען-ארגאניזאציע „ברית טרומפעלדאר", קילינסקיעגא 60, אויף די אומנארמאלע ערשיינונגען, וואס קומען דארט פאר. די ארגאניזאציע איז, לויט אונזער מיינונג, אוועקגעגאנגען פון דעם וועג און פון די צילען, וועלכע זי האט זיך געשטעלט. אנשטאט צו זיין אן ארגאניזאציע, וואו די יוגענד זאל ערצויגען ווערען אין גייסט פון סקויטינג און יודישען נאציאנא-לען געדאנק, ווערט דער „ברית טרומפעלדאר" ביס-לעכווייז פערוואנדעלט אין א געשלאסענע אנשטאלט, וואו עס טרעפען זיך צופעליג יונגעלייט פוןביידע געשלעכטער, און וואו די ערציהונגס-פראגע איז אוועק-געשטעלט געווארען אויפ'ן לעצטען פלאן. אין לאקאל פון דער ארגאניזאציע קומען פאר נישט געוואונשטע ערשיינונגען. די יוגענד ווערט ממש טעראריזירט דורך איינצעלנע עלטערע מיטגלידער, וועלכע נוצען אויס זייער פיזישע איבערמאכט.

מיר האלטען דעריבער, אז ס'איז זעהר וויכטיג, די עלטערן זאלען זיך אינטערעסירען מיט דער ארגאניזאציע און זאלען זעהען, אז די ארדנונג, וואס הערשט דארט, זאל געענדערט ווערען. 698

קבוצת בר כוכבא פון „ברית טרומפעלדאר"
י. סקורקא, ב. פוקס, מ. פעלדמאן, ד. בארנשטיין.

איך קויף און פערקויף מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייי-מאשינען, גארדעראבען, סאמא-ווארען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטשא 19 (דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)
ביי מיר איז שטענדיג דא פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 815

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Kokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwejami 16 i 10.
Od wtorku, dnia 12-go do poniedziałku, dnia 18 czerwca 1928 r. wł.
Dla dorosłych: Dla dorosłych:
Dramat na tle Rewolucji Francuskiej
Marsyljanka
z udział.: Rene Navarre, Elmire Vautier, Claude Merelle Mauritze Schutz.
Dla młodzieży:
„BIAŁY KIEŁ"
Dramat w 8 aktach według powieści Jacka Londona.
NAD PROGRAM???
Wpoczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonics.

צו אלע מיטגלידער פון
פראפ. הויז-פערוואלטער-פאריין אין לאדז

מיר טיילען מיט אונזערע מיטגלידער, דאס דער פעריין האט אונטערגענומען צוזאמענצושטעלען א רשימה פון יודישע איינוואוינער פון לאדז פאר די יודישע גמינע. אלע מיטגלידער, וועלכע ווילען פאר בעלוינונג זיך בע-טייליגען אין דער דאזיגער ארבייט, דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון פעראיין, ווסכאדניא 70, יעדען טאג פון 6 ביז 8 אווענד. די פערוואלטונג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן- און מויל-קראנקה. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראה-לונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן. נעהמט אן פון 9—7 אווענד. צו ביליגע פרייזען.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ... Drukarnia „Najer Folksblat" ...